Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ оқшоми

Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети ва халқ депутатлари шаҳар Советининг органи

ГАЗЕТА 1966 ЙИЛ 1 ИЮЛДАН ЧИҚА БОШЛАГАН. • № 10 (5. 901) • 1986 йил 13 январь, душанба • Баҳоси 3 тийин.

XXII Тошкент область партия конференцияси делегати

САМАРАДОРЛИК ВА СИФАТ ЙЎЛИДА

Тошкент шаҳри ва Тошкент области меҳнаткашларининг 1986 йилги СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАРИ

Тошкент шаҳри ва областининг меҳнаткашлари партия XXVI съездининг, КПСС Марказий Комитети шундан кейинги Пленумларининг қарорларини амалга ошира бориб, маҳсулот реализация қилиш ва меҳнат унумдорлигини ўстириш, халқ хўжалик юкларини ташиб бериш юзасидан беш йиллик планларини муддатидан илгари бажардилар. Давлатга қишлоқ хўжалик маҳсулотлари асосий турларини сотиш ўртача йиллик ҳажми ошди, ишлаб чиқариш, уй-жой ва маданий-маиший қурилиш катта программаси амалга оширилди.

Меҳнат коллективлари партиянинг мамлакатни социал-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштиришга қаратилган йўлини якдиллик билан қўллаб-қувватлаб, съездолди ҳужжатларида ўртага қўйилган вазифаларга амалий иш билан жавоб қайтариб, 1986 йил учун қуйидаги мажбуриятларни қабул қилдилар.

Хўжалик юритиш механизмини такомиллаштириш, фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, интизом, тартиб ва уюшқоқликни мустаҳкамлаш асосида пландан ташқари 60 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинади. Ишлаб чиқариш ҳажми ўсишининг тўқсон проценти меҳнат унумдорлигини ўстириш ҳисобига олинади, маҳсулот таннархи 0,5 процент арзонлаштирилади. Планга қўшимча равишда 6,5 минг тонна минерал ўғит, 3,3 минг тонна пўлат, 2,0 минг тонна прокат ишлаб чиқарилади, 100 та трактор, 50 та пахта териш машинаси тайёрланади, халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш ўтган йилга нисбатан 5,7 процент кўпайтирилади, уларнинг хиллари оширилади ва планга қўшимча равишда камида 53 миллион сўмлик шундай моллар тайёрлаб чиқарилади. Маҳсулотлар тузилган шартномаларга қатъий мувофиқ равишда тўла етказиб берилишига эришилади. Аттестациядан ўтказилиши лозим бўлган маҳсулотнинг камида 36 проценти давлат Сифат белгиси билан ишлаб чиқарилади.

Тежамкорлик режимини бутун чоралар билан кучайтириб, маҳсулотга сарфланадиган материал ва энергияни камайтириб, камида 42 минг тонна металл прокати, 73,8 минг тонна цемент, 56,6 минг куб метр ёғоч тахта, 190,7 минг гигакалория иссиқлик энергияси, 432,4 миллион киловатт-соат электр энергияси, 132,5 минг тонна шартли ёқилғи, 4,6 минг тонна дизель ёнилғи ва 6,8 минг тонна автомобиль бензини тежаб қолинади. Тежаб қолинган материаллар, хом ашё ва ёнилғи ҳисобидан бу йил икки кун ишлаб берилади.

КПСС XXVII съезди очиладиган кунгача «Ахангаранцемент» ишлаб чиқариш бирлашмасининг тўртинчи линиясини цемент ишлаб чиқариш янги технологиясига ўтказиш мақсадидаги реконструкция ишлари тугалланади. Ишлаб чиқариш илғорларидан 90 мингдан зиёд киши икки ва ундан кўпроқ ойлик шахсий топшириқларини бажаради.

Фан-техника тараққиётини жадаллаштиришга оид «ишлаб чиқаришни интенсивлаш» область программасининг тадбирларини амалга ошириш ҳисобига ҳамда Ленинград ва Киев шаҳарларининг тажрибасига мувофиқ, 1986 йилда янги илғор технологиялар, материалларни, машина-ускуналар ва бошқарув системаларини ишлаб чиқаришни жадаллаштирадиган иккита инженерлик маркази ташкил этилади.

Сифат жиҳатдан янги технологиялар ишлаб чиқаришга ўта бошлаб, учта роботлаштирилган технология комплекси, деталларга ишлов берувчи учта ўзгарувчан линия, ишлов берувчи 7 та марказ ташкил қилинади ва жорий этилади. 100 та автомат ва ярим автомат линия, 40 та робот ва манипуляторлар ишга туширилади. Илмий институтлар, муассасаларнинг тадқиқотлари ва ечимларидан амалда фойдаланиш, рационализаторлик таклифлари ва ихтироларни жорий этиш натижасида 120 миллион сўмлик иқтисодий самара олинади. Меҳнатни ва ишлаб чиқаришни бошқаришни илмий ташкил этишни жорий қилиш, иш жойларини аттестациядан ўтказиш асосида металлга ишлов берувчи ускуналар сменалик коэффициенти 5 процент оширилади. Қўл меҳнати билан банд бўлган ишчилар камида 2 минг кишига камайтирилади. Прогуллар сабабли иш вақтининг зое кетиши 20 процент озайтирилади.

Қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари партиянинг агросаноат комплексини бошқаришни такомиллаштириш тўғрисидаги қарорларини қизғин маъқуллаб, Озиқ-овқат программаси вазифаларини изчиллик билан амалга ошира бориб, суғориладиган ерлар самарадорлиги ортишини, меҳнат унумдорлиги оширилишини таъминлаш мажбуриятини қабул қиладилар. Давлатга 414 минг тонна пахта, 321 минг тонна каноп, 422 минг тонна сабзавот, 100 минг тонна картошка, 37,5 минг тонна полиз маҳсулотлари, 167 минг тонна мева ва узум, 2230 тонна пилла сотилади. КПСС Марказий Комитетининг «Ичкиликбозлик ва алкоголизмни бартараф этиш тадбирлари тўғрисида»ги қарорига жавобан агропром корхоналарида узум шарбати ишлаб чиқариш икки баравар кўпайтирилади, мева ва резавор мева шарбатлари ишлаб чиқариладиган қўшимча тўртта линия монтаж қилинади. Ем-хашак базасини мустаҳкамлаш, моллар парваришини яхшилаш ҳисобига ҳар бир сигирдан 2800 килограмм сут соғиб олинади, гўшт учун топшириладиган қорамолнинг ўртача вазни 400 килограммга етказилади. Қишловга камида 411 минг тонна дағал ва ширали озуқа бирлиги, шу жумладан ҳар бир шартли мол ва чорвачилик маҳсулотлари ҳисобига камида 21 центнер озуқа бирлиги тайёрланади. Давлатга деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотлари барча турларини сотиш планлари ошириб бажарилади, корхоналар ва ташкилотларнинг ёрдамчи хўжаликларида шундай маҳсулотларни етиштириш кўпайтирилади.

Ерларни мелиорациялашни янада ривожлантириш борасидаги тадбирлар амалга оширилади. 1,2 минг гектар янги суғориладиган ерлар қишлоқ хўжалик оборотига киритилади, 4,5 минг гектар майдондаги ер обдон текисланади, 5,8 минг гектар ернинг мелиоратив ҳолати яхшиланади, янги ташкил этилган совхозларда 13,2 минг квадрат метр уй-жой фойдаланишга топширилади. Сувдан фойдаланиш коэффициентини ошириш мақсадида суғориш системалари қайта қурилади ва 12 минг гектар майдондаги ернинг сув таъминоти яхшиланади, экинларни суғориш мавсумигача 26 километр каналга бетон ётқизилади, 386 та гидротехника иншооти капитал ремонт қилинади.

Қурилишда капитал маблағлар самарадорлигини оширишга, чала қолган қурилишлар 20 процент камайтирилишига, қурилиш-монтаж ишларининг таннархи арзонлаштирилишига ва уларнинг сифати яхшиланишига эришилади. Капитал маблағларнинг ярмидан кўпроғи ишлаб турган корхоналарни реконструкция қилиш ва техника билан қайта жиҳозлашга сарфланади. Энг муҳим халқ хўжалик объектлари, шу жумладан Олмалиқ кон-металлургия комбинатида ва химия заводида, «Электрохимпром» ишлаб чиқариш бирлашмасида янги қувватлар муддатидан илгари ишга туширилиши таъминланади. 1 миллион 550 минг квадрат метр, шу жумладан, Тошкент шаҳрида 950 минг квадрат метр уй-жой фойдаланишга топширилади. Барча объектлар ва ишлаб чиқариш қувватлари белгиланган муддатларда юқори сифатли қилиб ишга туширилади. Ҳамма турдаги мактаблар ва ҳунар-техника билим юртлари қурилиши янги ўқув йили бошланишидан бир ой илгари тугалланади.

Пировард натижаларга қараб ҳақ тўланадиган ягона наряд асосида ишловчи янги типдаги бригадаларни ташкил қилиш давом эттирилади ва улар жами бригадаларнинг 62 процентигача етказилади.

Транспортнинг барча турлари билан қўшимча 650 минг тонна халқ хўжалик юки, шу жумладан камида 55 проценти бригада пудрати усулида ташиб берилади. Москва темир йўл узели корхоналарининг вагон кузовлари ва контейнерларни шай ҳолда сақлаш борасидаги тажрибасини жорий этиш ҳисобига корхоналарнинг кучи билан камида 5500 та вагон ва 7500 та контейнер ремонтдан чиқарилади. Алоқа корхоналари даромад планини 100 минг сўмлик ошириб бажаради. Пассажирларга хизмат кўрсатиш маданияти оширилади.

Магазинларнинг савдо майдони 10 минг квадрат метр кенгайтирилади, умумий овқатланиш корхоналарининг тармоғи эса 15,32 мингта ўринга кўпайтирилади. Шуларнинг 80 процентдан кўпроғи саноат корхоналарида, қурилишларда, чорвачилик комплексларида ташкил этилади. Товар обороти ҳажмида молларнинг камида 70 проценти ўз-ўзига хизмат қилиш методи билан сотилади.

Халқ хўжалигининг барча тармоқларида пландан ташқари 20 миллион сўмлик фойда олинади.

Тошкент шаҳри ва Тошкент областининг меҳнаткашлари КПСС XXVII съездини меҳнатда янги ютуқлар билан кутиб оламиз, ўн иккинчи беш йиллик биринчи йилининг планлари ҳамда социалистик мажбуриятларини муваффақиятли бажарамиз ва шу тариқа партиянинг мамлакатни социал-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштиришга қаратилган стратегик йўлини амалга оширишга муносиб ҳисса қўшамиз, деб КПСС ленинчи Марказий Комитетига, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетига ваъда берадилар.

СОЦИАЛИСТИК МАЖБУРИЯТЛАР ОБЛАСТНИНГ МЕҲНАТ КОЛЛЕКТИВЛАРИДА МУҲОКАМА ЭТИЛИБ, ҚАБУЛ ҚИЛИНГАН.

КПСС XXVII съезди

ЗАФАРЛАРИМИЗ — ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯСИГА

15 февраль — Бутуниттифоқ коммунистик шанбалик куни

ЮКСАК УНУМДОРЛИККА ЭРИШАМИЗ

Тошкентдаги «Миконд» заводи цехларида бўлиб ўтган митингларда ишчилар, инженерлар ва хизматчилар КПСС XXVII съездига бағишлаб ўтказиладиган Коммунистик шанбаликка якдиллик билан чиқишларини айтдилар.

— Мен ишлаётган халқ истеъмоли товарлари цехининг меҳнаткашлари мамлакат коммунистлари анжуманини янги меҳнат зафарлари билан кутиб олишга ҳаракат қилмоқдалар, — деди ўртоқларига мурожаат қилиб сайқалловчи В. Мельничук. — «Қизил шанбалик» куни коллективимиз съездолди оширилган мажбуриятларини бажаришга салмоқли ҳисса қўшади. Биллур буюмлар ишлаб чиқараётган участкамиз ишчилари номидан биз меҳнат байрами куни топшириқни кам деганда 110 процент бажарамиз, деб сўз бераман.

Йиғув цехидаги митингда йўнувчи А. Кагай, мастерлардан Р. Марсакова, М. Умарова ва бошқалар шанбалик куни юксак меҳнат унумдорлигига эришиб, аъло сифатли буюмлар тайёрлашга аҳд қилганликлари ҳақида гапирдилар.

УЛУҒ ТИЛГА МУҲАББАТ

Инсон ҳаётда меҳнатидан завқ ва шавқ олса, албатта у ғайрат-шижоатга тўлиб янада юксак марралар сари интилади. Зуҳра Мавлонова Октябрь районидаги Свердлов номли 41-ўрта мактабда рус тили фанидан дарс берар экан, унинг улуғ рус тилига бўлган чексиз меҳр ва муҳаббати яхши самара бера бошлади. Меҳрибон муаллима биринчи синф ўқувчилари билан ишлар экан, таълим-тарбияда муваффақиятларга эришиш учун ўз ишини янада такомиллаштириш, таълимнинг самарали усулларини излаб топишга астойдил интилди. Ана шу мақсадда биринчи синф ўқувчилари ўртасида ифодали қилиб айтганда «қўғирчоқ театр» ташкил этди.

Шаҳримизда биринчи марта бу ерда жорий этилган бундай кичик ўқув театри кўпгина педагогларнинг диққатини жалб этмоқда. Болалар севимли эртаклардаги қаҳрамонларнинг қиёфасига кириб, уларнинг тилидан сўзлайдилар. Болалар намойиш этаётган кичик эртаклар саҳналари ота-оналарга ҳам, ўқувчиларга ҳам, шу мактабда бўлиб ўтган шаҳар мактаблари директорларининг семинари қатнашчиларига ҳам бир неча бор манзур бўлди. Айниқса, Янги йил арафасида кўрсатилган томоша байрам қатнашчиларини бениҳоя қувонтирди. Чунки бу ўзига хос янги тажриба болаларнинг улуғ рус тилини севиб, иштиёқ билан ўрганишларида қўл келяпти.

Зуҳра Мавлонова мактаб ислоҳотида белгиланган вазифаларни амалга ошириш мақсадида изланиб, ўзининг ўқитувчилик маҳоратини тинмай оширмоқда, ўз устида қизғин ишламоқда. У В. И. Ленин номидаги Тошкент Давлат университети романгерман факультетини битирган бўлишига қарамай, республика рус тили ва адабиёти педагогика институтининг сиртқи бўлимига кириб билимини янада чуқурлаштирмоқда.

Мактаб коллективининг ҳурматига сазовор бўлган бу муаллиманинг ҳар бир меҳнат куни қизғин ва жўшқин ўтади. У мактабда меҳнат қилиши билан бирга жамоат ишларини олиб боришда ҳам фаоллик кўрсатмоқда. З. Мавлонова Тошкент область партия комитети ревизия комиссиясининг аъзоси сифатида корхоналарда, муассасаларда партиямизнинг тинчликсевар сиёсатини кенг пропаганда қилишда самарали ишлар олиб боряпти. У яқинда Октябрь районидаги ўқув-ишлаб чиқариш комбинатида, Ғафур Ғулом номидаги нашриётда бўлган партия ҳисобот-сайлов йиғилишларида қатнашди, Киров районидаги турли корхоналарнинг партия ташкилотларида ҳужжатларни тузиш тартибини текширувдан ўтказди.

Болаларнинг севимли рус тили ўқитувчиси, совет турмуш тарзининг тимсоли бўлган оддий оиланинг меҳрибон онаси Зуҳра Мавлонова область партия конференциясига меҳнатда муносиб совғалар билан ҳозирлик кўряпти.

А. ПЎЛАТОВ.

СУРАТДА: XXII Тошкент область партия конференцияси делегати З. Мавлонова.

М. Нуриддинов фотолари.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

11 январь куни Нукусда Қорақалпоғистон область XXIX партия конференцияси ўз ишини тугатди.

Конференцияда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси **О. У. Салимов** нутқ сўзлади.

Конференцияда Қорақалпоғистон область партия комитетининг, область партия ташкилоти ревизия комиссиясининг янги составлари, КПСС XXVII съездига ва Ўзбекистон Компартияси XXI съездига делегатлар сайланди.

Конференцияда КПСС Марказий Комитети Ташкилий-партиявий ишлар бўлими секторининг мудири **М. П. Чемоданов** қатнашди.

Шу куни Қорақалпоғистон область партия комитетининг пленумида **К. С. Саликов** — обкомнинг биринчи секретари, **Д. Д. Берков** — обкомнинг иккинчи секретари, **М. Қ. Оролбоев, Ж. Сражаддинов, К. Режепов** обком секретарлари қилиб сайландилар.

* * *

11 январь куни Самарқандда Самарқанд область XXII партия конференцияси ўз ишини тугатди.

Конференцияда КПСС Марказий Комитети Ташкилий-партиявий ишлар бўлими секторининг мудири **В. И. Бессарабов** нутқ сўзлади.

Конференция область партия комитетининг, область партия ташкилоти ревизия комиссиясининг янги составларини, КПСС XXVII съездига ва Ўзбекистон Компартияси XXI съездига делегатларни сайлади.

Конференция ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари **В. П. Анишчев** қатнашди.

Ўзбекистон Компартияси Самарқанд область комитетининг бўлиб ўтган пленумида **Р. С. Ашуралиев** обкомнинг биринчи секретари, **Ю. С. Васильев** иккинчи секретари, **Ф. А. Шукурова, А. М. Муҳаммадқулов, М. А. Умаров** обком секретарлари қилиб сайландилар.

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОНФЕРЕНЦИЯЛАРИ

11 январь куни Қашқадарёда XVIII, Фарғонада XXII, Сурхондарёда XX область партия конференциялари ўз ишини тугатди.

Конференцияларда: Қаршида — Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари **Р. Ҳ. Абдуллаева**, Фарғонада — Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари **А. С. Икромов**, Термизда — Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бюросининг аъзоси, Қизил Байроқ орденли Туркистон ҳарбий округи қўшинларининг қўмондони, генерал-полковник **Н. И. Попов** нутқ сўзладилар.

Конференциялар область партия ташкилотининг раҳбар органларини, КПСС XXVII съездига ва Ўзбекистон Компартияси XXI съездига делегатларни сайлади.

Конференциялар ишида: Қашқадарёда — СССР маориф министри **С. Г. Шчербаков**, КПСС Марказий Комитети масъул ходими **В. Н. Лаврентьев**; Фарғонада — СССР мелиорация ва сув хўжалиги министри **Н. Ф. Васильев**, КПСС Марказий Комитети Қишлоқ хўжалик ва озиқ-овқат саноати бўлими секторининг мудири **Б. М. Истомин**; Сурхондарёда — КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, Совет Иттифоқининг Болгария Халқ Республикасидаги элчиси **Л. И. Греков**, КПСС Марказий Комитети масъул ходими **А. Н. Сиротский**, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари, республика Госплани раиси **Қ. А. Аҳмедов** қатнашдилар.

* * *

Янги сайланган область партия комитетларининг шу куни бўлиб ўтган ташкилий пленумларида:

Н. Т. Туропов — Қашқадарё область партия комитетининг биринчи секретари, **М. Ф. Солдатов** — обкомнинг иккинчи секретари, **Р. Раҳмонов, А. Мўминов, М. Гулмирзаев** обком секретарлари қилиб сайландилар.

Ҳ. У. Умаров — Фарғона область партия комитетининг биринчи секретари, **А. И. Барулин** — обкомнинг иккинчи секретари, **А. Р. Маматказин, С. М. Тиллахўжаев, Т. А. Эгамбердиева** обком секретарлари қилиб сайландилар.

С. Мамарасулов — Сурхондарё область партия комитетининг биринчи секретари, **Г. П. Стешенко** — обкомнинг иккинчи секретари, **Т. Менглиев, Қ. Б. Бобоқулов, П. Шаметов** обком секретарлари қилиб сайландилар.

(ЎзТАГ).

ЖАНГОВАРЛИКНИ ОШИРАЙЛИК

Ўзбекистон ЛКСМ Тошкент шаҳар комитетининг бўлиб ўтган V пленумида шаҳар комсомол ташкилотларининг КПСС Марказий Комитети октябрь (1985 йил) Пленуми қарорларидан келиб чиқадиган вазифалари муҳокама қилинди.

Ўзбекистон ЛКСМ Тошкент шаҳар комитети иккинчи секретари А. Ивашкин докладида, «Подъёмник» ишлаб чиқариш бирлашмаси слесарь-йиғувчиси Ю. Коробов, Ленин район комсомол комитети биринчи секретари И. Гребеншчиков ва бошқаларнинг нутқларида шаҳар комсомол ташкилотларида съездолди ҳужжатлари чуқур ўрганилмоқда, пропаганда қилиниб, қизғин муҳокама этилмоқда, деб таъкидланди. КПСС XXVII съездига тайёргарлик даврида ёш меҳнаткашларнинг активлиги, партия олдинга қўйган янги, масъулиятли вазифаларни реализация қилишда фаол иштирок этишга интилиши сезиларли даражада ўсди. Шаҳарнинг 100 мингдан зиёд йигит ва қизлари Ленин комсомолининг КПСС бўлажак съездига рапортига имзо чекиш ҳуқуқи учун «КПСС XXVII съездига — 27 зарбдор ўн кунлик» шиори остидаги ҳаракатга қўшилди. 400 га яқин комсомол-ёшлар бригадалари ўн биринчи беш йилликнинг якунловчи йили топшириқларини муддатидан илгари бажариб, ўн иккинчи беш йилликни муваффақиятли бошлашди. 250 дан зиёд комсомол-ёшлар коллективлари коммунистлар анжумани очиладиган кунга қадар биринчи квартал планини бажариш мажбуриятини олдилар. 8-автоколонна ва 2-автокомбинат ҳайдовчилари Х. Қаландаров, Р. Исяков, 3-автокомбинат комсомол-ёшлар бригадаси бошлиғи Х. Каримов съезд ўтаётган кунларда иқтисод қилинган ёқилғи ҳисобига ишлаш ташаббуси билан чиқдилар. 1985 йил 11 декабрида икки беш йиллик топшириғини бажариб, ҳозир 1991 йил ҳисобига ишлаётган «Ташсельмаш» заводининг фрезерчиси Владимир Шуминский катта муваффақиятга эришди. Давр йигит ва қизларнинг «КПСС XXVII съездига — 27 зарбдор ўн кунлик» шиори остидаги зарбдор вахтадаги, Ленин комсомолининг партия анжуманига рапортига имзо чекиш ҳуқуқи учун мусобақадаги иштирокига янгича руҳ бағишлашни тақозо этади. Қабул қилинган қарор йигит ва қизларни фан-техника тараққиётини жадаллаштириш, ишлаб чиқаришнинг мавжуд муаммоларини ҳал қилиш учун ёшларнинг ижодий коллективларини ташкил этиш, энг самарали изланишларни жорий этишларини кучайтиришга, шаҳримиздаги мотор ва қуюв заводларига, «СССР 50 йиллиги номидаги Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасига, «Ёш гвардия» нашриёти қурилишига, Бутуниттифоқ зарбдор қурилишларига оталиқ ёрдамини кучайтиришга, ёшларни жамоатчилик назоратида фаол иштирок этишга сафарбар этади.

Пленум ишида Тошкент шаҳар партия комитетининг иккинчи секретари А. И. Фозилбеков қатнашди.

СТАХАНОВЧА ЎН КУНЛИКЛАРНИНГ ҒОЛИБЛАРИ

«КПСС XXVII съездига — 27 зарбдор ўн кунлик!» ҳаракатида қатнашаётган республиканинг юз минглаб меҳнатчилари янги беш йилликни салмоқли муваффақиятлар билан бошладилар. Уларнинг энг яхшилари — ўтган йилнинг охирида ишчи шоншуҳрати намуналарини кўрсатган кишилар 11 январь куни Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг фахрий меҳмонлари бўлишди. Бу ерда йигирманчи-йигирма иккинчи съездолди ўн кунликларининг якунлари юзасидан социалистик мусобақанинг навбатдаги босқичи ғолибларини тантанали шарафлаш маросими бўлиб ўтди. Маросимда республика пойтахти ва Тошкент областининг ишлаб чиқариш илғорлари ва новаторлари, партия, касаба союз, комсомол ташкилотларининг вакиллари, хўжалик раҳбарлари қатнашдилар.

Митингни Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари В. И. Огарок очди.

Съездолди меҳнат беллашуви янги босқичи пешқадамларининг номлари айтиб ўтилди. Бу сафар Тошкент абразив комбинати, Янгийўл металл-пластмасса заводининг коллективлари ва бошқалар — ҳаммаси бўлиб 51 та корхона ва ташкилот мусобақа илғори бўлди. Уларнинг номлари республика Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасидаги съездолди вахтаси ғолибларининг «Ҳурмат тахтаси»га ёзилди. Шу коллективларнинг вакилларига Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзбекистон касаба союзлари республика Совети ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг эсдалик вимпеллари, шунингдек республика Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг дипломлари топширилди.

(ЎзТАГ).

Ҳамшаҳарлар, Сизлар учун

Яна 132 тага кўпайди

БУГУН

Шаҳримиз аҳолиси учун янада қулайлик туғдириш мақсадида мамлакатимизнинг турли корхоналарида ишлаб чиқарилган ҳар хил маркадаги транспортлар шаҳар пассажир автотранспорти ишлаб чиқариш Бош бошқармасига кетма-кет келиб турибди. Ўтган йилнинг охирида бошқарма элликдан ортиқ ҳар хил маркадаги автобуслардан олган эди. Куни-кеча яна суюлтирилган газ билан юрадиган «ЛАЗ-695 НГ» маркадаги автобуслардан учта, «ГАЗ-2407» маркадаги енгил таксилардан 132 тасини олди. Ана шу енгил таксиларнинг қирқтаси экспериментал ишлаб чиқариш автокорхонасидан шаҳримиз йўловчиларига хизмат қилиш учун чиқарилди. Бошқарма биринчи кварталда ана шундай газ билан юрадиган машиналардан яна 50 тасини олади.

Аҳолига қулайлик

Метронинг Ўзбекистон станцияси яқинида республикамиздаги ўрмон хўжаликларида тайёрланган неъматларни сотадиган озиқ-овқат магазини ишга туширилди.

— Жуда яхши магазин бўлибди,— деди харидорлардан бири В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасида 35 йил меҳнат қилиб, ҳозир қарилик гаштини сураётган Акмал Раззоқов.—Шу магазин яқинидаги Олмазор массивида яшайман. Куни кеча бу савдо шахобчасининг ишга туширилганлигини эшитиб қолдим. Мана қаранг, мош, нўхот, наъматак, туршак каби ўндан ортиқ дала неъматлари сотилмоқда.

— Магазинда ўрмончилик маҳсулотлари билан бир қаторда рўзғор учун керакли бўладиган супурги, белкурак, кетмон, теша учун дасталар, ҳар хил кўринишдаги саватлар ҳам сотилади,— дейди магазин мудири Б. Азизов.— Биринчи кварталда харидорларга 200 минг сўмлик хизмат кўрсатиш ниятидамиз.

Шаҳримиздаги ўзига хос бу магазин ишга туширилганлиги аҳолига янада қулайлик яратади.

Р. ФАЙЗУЛЛАЕВ.

СУРАТДА: янги йилда ишга туширилган савдо шахобчасининг ташқи кўриниши.

ҲАЁТИМИЗ ПРОГРАММАСИ

Партиянинг съездолди ҳужжатларини муҳокама қиламиз

ИСТИҚБОЛ УФҚЛАРИ

КПСС Марказий Комитетининг октябрь (1985 йил) Пленуми маъқуллаган съездолди ҳужжатлари, уларни муҳокама этиш, тушунтириш ва пропаганда қилиш билан боғлиқ янги талаблар асосида В. П. Чкалов номидаги Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмасида кўпгина ишлар олиб бориляпти. Бирлашма партия комитети секретарининг ўринбосари Юрий Николаевич Кулаков билан суҳбатимиз шу ҳақда бўлди.

— Бирлашмамиз коммунистлари ва бутун коллектив партия Марказий Комитетининг октябрь (1985 йил) Пленуми қарорларини изчил амалга оширишга интилмоқдалар, —дейди Ю. Н. Кулаков. — Бу эса айни пайтда бизнинг партия XXVII съездига тайёргарлик бўйича олиб бораётган барча ишларимизнинг асосий мазмунини ташкил этмоқда.

Биз ўз иш услуб методларимизни ана шу Пленумда, ўртоқ Михаил Сергеевич Горбачевнинг докладида баён этилган йўл-йўриқлар асосида янада такомиллаштириб бормоқдамиз...

— Съездолди ҳужжатлари лойиҳаларининг ҳаётбахш таъсири ҳақида тўхталиб ўтсангиз.

— Энг аввало, съездолди ҳужжатлари лойиҳаларининг бутун бирлашмамизда жуда кенг муҳокама этилгани ва якдиллик билан қўллаб-қувватланганлигини айтиб ўтишни истар эдим. Бу муҳокамалар партия XXVII съездига тайёргарлик ишларимизга кўтаринкилик бахш этди. Меҳнат ва сиёсий активлик ошди. Муҳокамада сўзга чиққанлар съездолди ҳужжатларининг мамлакатимиз тараққиётида ғоят муҳим роль ўйнашини зўр қониқиш билан таъкидлаб ўтдилар.

— Конкрет амалий таклифлар киритишдими?

— Ҳа, кўплаб қимматли фикрлар билдиришди. Масалан, КПССнинг янги таҳрирдаги Программаси лойиҳасининг иккинчи қисми биринчи бандида шундай дейилган: **«Коммунизм — ишлаб чиқариш воситалари ягона умумхалқ мулки бўлган, жамиятнинг барча аъзолари социал жиҳатдан батамом тенг синфсиз ижтимоий тузум бўлиб, бу тузумда одамларнинг ҳар томонлама камол топиши билан бирга ишлаб чиқарувчи кучлар ҳам муттасил ривожланиб борадиган фан ва техника негизида ўсиб боради, ижтимоий бойликнинг барча манбалари тўлиб-тошиб боради..** Шу жумладаги «ижтимоий бойликнинг барча манбалари тўлиб-тошиб боради» деган сўзларни олиб ташлашни 5, 15, 84-цехларнинг коммунистлари таклиф этишди. Негаки, уларнинг фикрича, коммунизмда жамият ҳар бир аъзосининг эҳтиёжи тўла қондирилади. Шундай бўлгач ижтимоий бойликни тўлиб-тоштириш ўз-ўзидан ортиқчадек туюлади.

Ёки 8, 12, 24, 94-цехларнинг коммунистлари эса муҳокама пайтида шундай фикр билдиришди. Программа лойиҳасининг иккинчи бўлимидаги **«Фан-техника тараққиёти хом ашёни қазиб олиш ва комплекс қайта ишлашдан тортиб то пировард маҳсулотни чиқариш ва ундан фойдаланишга қадар — ҳамма босқичларда табиий ресурслардан, хом ашё, материаллар, ёқилғи ва энергиядан фойдаланишни тубдан яхшилашга қаратилмоғи керак»,** деган жумлага **«Шунингдек чиқитсиз ва кам чиқитсиз технологияни ишлаб чиқаришга кенг жорий этиш лозим»** деб қўшиб қўйишни таклиф қилдилар.

Коммунистлар фақат ишлаб чиқаришгагина таааллуқли янги фикрлар билдириб қолмай, балки таълим-тарбияга доир фикрлар ҳам айтишди. Масалан, Программа лойиҳасининг учинчи бўлимидаги «КПСС оила тўғрисида ғамхўрликни кучайтиришни давлат аҳамиятига эга бўлган ғоят муҳим вазифа деб билади», деб бошланган абзацда 36-цех коммунистлари **«ота-оналарнинг болалар тарбияси учун масъулиятини ошириш зарур»** деган сўзлардан сўнг **«Кексайиб қолган ота-оналарнинг ҳолидан мунтазам хабар олиб туришда фарзандларнинг масъулияти оширилсин»** деб қўшиб қўйишни таклиф қилишди.

— Юрий Николаевич, таклиф этилаётган ўзгартишлар билан КПСС Устави лойиҳаси коммунистлар ҳаётида муҳим роль ўйнайди. Шундай эмасми? Устав лойиҳаси ҳар бир коммунист олдига юксак талаблар қўймоқда. Айтингчи, бирлашма коммунистлари Уставдаги янги ўзгартишлар тўғрисида қандай фикр билдиришяпти?

—Устав лойиҳаси энг аввало, бутун партия ташкилотини янада ташаббус ва активлик кўрсатиб ишлашга даъват этмоқда. Қолаверса, бу лойиҳа ҳар бир коммунистнинг обрў-эътиборини янада оширишга хизмат қилади. Барча коммунистлар лойиҳани қизғин қўллаб-қувватлашмоқда. Айни пайтда ўзларининг шундай фикр ва таклифларини ҳам билдиришдики, агар булар ҳисобга олинса партия ташкилотига ҳам, ҳар бир коммунистга ҳам кўп жиҳатдан фойдали бўлар эди.

— Қандай таклифлар экан?

— Масалан, Устав лойиҳасининг «1. Партия аъзолари, уларнинг вазифалари ва ҳуқуқлари» қисмидаги 4-бандда **«Партияга 18 ёшга етган кишилар қабул қилинади, 25 ёшгача бўлган ёшлар партияга фақат ВЛКСМ орқали кирадилар»** дейилган. 48, 51-цехлар ва бошқа цехларнинг коммунистлари бу ҳақда шундай фикрга келишдики, мантиқан тўғри дейиш мумкин. Маълум ёшдан кейин партия сафига киришни истаган киши ВЛКСМ орқали киролмайди. Чунки 25 ёшгача ёшлар партияга фақат ВЛКСМ орқали кирадилар. Шундай экан, демак партияга аъзо бўлиб киришга лойиқ бўлганлар аввало ВЛКСМ орқали партия сафига кирган бўлур эдилар. Шунинг учун **«25 ёшгача эмас, балки 28 ёшгача бўлган ёшлар партияга фақат ВЛКСМ орқали кирадилар»,** деб ёзиб қўйишни таклиф қилмоқдалар.

Устав лойиҳасининг «VI. Партиянинг бошланғич ташкилотлари» қисмининг 54-бандида **«300 дан ортиқ коммунисти бўлган йирик партия ташкилотларида умумий партия йиғилиши зарурият туғилишига қараб партия комитети томонидан белгиланадиган муддатларда ёки бир қанча цех партия ташкилотларининг талаби билан чақирилади»,** дейилган. 7, 29 ва 84-цехларнинг коммунистлари лойиҳанинг шу жойига ўзгартириш киритишни таклиф этишди. Шу ўринда бундай ташкилотларда **«Цех йиғилишлари ҳар ойда камида бир марта ўтказиб турилиши керак»** деб ёзиб қўйиш керак деб ҳисоблашмоқда. 55-бандаги **«бошланғич ва цех партия ташкилотларининг секретарлари учун партия стажи камида бир йил бўлиши шарт»** жумласидаги **«Бир йил ўрнига камида уч йил бўлиши шарт»,** деб ёзиб қўйишни таклиф қилишди.

Кўриниб турибдики бирлашмамиз коммунистлари умумий иш манфаатларидан ва коммунистлар, бошланғич партия ташкилоти олдига қўйилаётган ҳозирги юксак талаблардан келиб чиқиб, ўзларининг қимматли фикр ва таклифларини билдирмоқдалар. В. Одилов, В. Кияшченко сингари ўнлаб коммунистлар етакчилик қилаётган бригадалар эса партия XXVII съезди шарафига ўзаро мусобақада бошқаларга намуна бўлишяпти.

Суҳбатни Ҳ. ИКРОМОВ олиб борди.

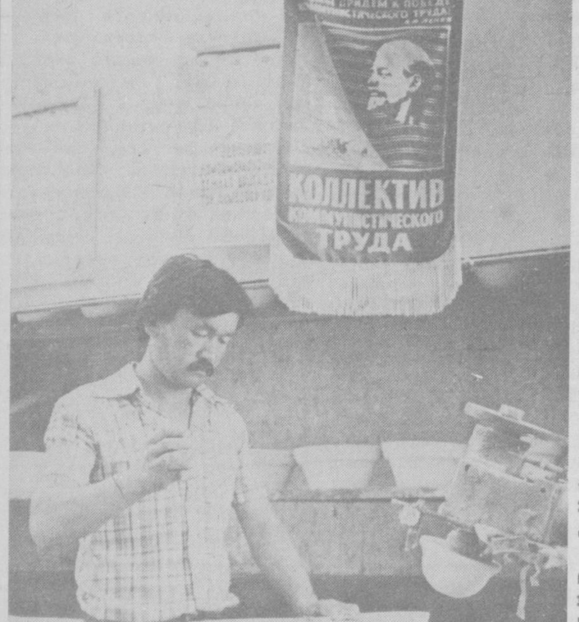

Пешқадамлар сафида

Тошкент чинни заводи коллективи КПСС XXVII съезди шарафига —27 зарбдор ўн кунлик шиори остида социалистик мусобақани тобора авж олдирмоқда. Чиннисозлар ўтган йилги план-топшириқларни муваффақиятли якунлашди. Корхона аҳлининг қўлга киритаётган ютуқларида қолиплаш цехининг смена мастери Абдулҳай Аҳмедовнинг ҳиссаси катта бўлмоқда. У ўн биринчи беш йиллик зарбдори, социалистик мусобақа ғолиби, Москвадаги халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасининг бронза медали совриндоридир.

1967 йили корхонага ишга келган бу йигит ўзининг меҳнатга иштиёқмандлиги билан кўпчиликка танилди. Ҳозир у корхонанинг пешқадам смена мастери бўлиб ишламоқда. Унинг сменаси 1986 йил биринчи квартал топшириқларини КПССнинг XXVII съезди очиладиган кун арафасида бажаришга аҳд қилган.

СУРАТДА: Абдулҳай Аҳмедов.

Ҳ. Шодиев фотоси.

ЙЎЛОВЧИЛАР МАМНУН

Тошкент шаҳри аҳолисининг беминнат транспорт воситаси бўлган электр поездларининг ҳайдовчилари, корхонада меҳнат қилаётган бошқа касбдаги ишчи ва хизматчилар партиямизнинг съездолди ҳужжатларини синчиклаб ўрганишмоқда. Маълумки, уларда фан-техника ютуқларини жорий қилиш асосида ишлаб чиқаришни такомиллаштириш вазифаси қўйилган. Ҳужжатларда жадаллаштириш мамлакат экономикасининг туб моҳиятини ташкил этиши ифодалаб берилган. Бинобарин илғор тажриба, фаннинг сўнгги ютуқларини жорий этиш ҳар соҳада ютуқлар гаровидир.

Тошкент метрополитенида ҳам илмий изланишларнинг сўнгги ечимларини жорий этишга кенг аҳамият берилмоқда. Кейинги пайтда бу ерда поездлар ҳаракатини автоматик равишда бошқариш, телекузатув ёрдамида станция ишини бошқариш, поездлар ҳаракатини автоматлар ёрдамида бошқариш жорий этилди.

Мамлакатимиздаги метрополитенлар фаолиятида биринчи бўлиб шу ерда станция ва туннелларга кирувчи ҳавони камера усулида автоматик совутиш жорий этилди. Буларнинг ҳаммаси пассажирларга хизмат кўрсатиш маданиятини янада оширишга ёрдам берди.

Ҳозир корхонада коллективнинг ўн иккинчи беш йилликда амалга ошириладиган ишлари режалаштирилмоқда. Белгиланаётган план ва мажбуриятларда корхонани иқтисодий ва социал ривожлантиришга катта аҳамият бериляпти. Асосий мақсад Коммунистик партия белгилаган вазифаларни собитқадамлик билан амалга ошириб, КПСС XXVII съездини муносиб меҳнат совғалари билан кутиб олишдир. Эзгу ниятга эришиш учун ишчи ва хизматчиларнинг ҳаммаси ташаббускорлик билан меҳнат қилишяпти.

А. ЙЎЛДОШЕВ,

В. И. Ленин номидаги Тошкент метрополитени электропоезд машинисти, Тошкент шаҳар Советининг депутати.

XXII Тошкент область партия конференцияси делегати

МЕҲНАТ ЗАВҚИ

Ҳар бир инсон ҳаётида бир умр хотирада муҳрланиб қолувчи воқеалар содир бўлади. Балки ўша кун бесамар яшамаётганлигингни қалбдан ҳис этасан, қувонасан киши!

...Тоҳира бу тонг ҳам ўз иш жойига эрта ошиқди. **«Дарвоқе бугун коллектив коммунистлари анжумани бўлади-ку?»** Бу ўй унга қандайдир енгиллик бахш этгандек бўлди.

У коммунистлар йиғилишида XXII Тошкент область партия конференциясига делегат этиб сайланди. Тоҳира бунақа бўлишини балки кутмагандир. Бироқ ҳалол меҳнати туфайли коллектив ўртасида обрў-эътибор топганлиги рост.

Шундай лаҳзада беихтиёр ўз-ўзингга савол берасан: Сен одамлар учун нималар қилдинг? Сен халқ олдида нималарга қодирсан-ки, улар сендан мамнун бўлсалар?.

Тоҳиранинг хаёлидан бу фикрлар бир дақиқада кечди.

Табриклар, қутловлар уни янада ҳаяжонга солди. Бу кун Тоҳира Сатторова ҳаётида унутилмас кун бўлиб қолди.

Ёш коммунист Т. Сатторованинг «Ўзбектелефильм» студиясида меҳнат қилиб келаётганига қарийб 15 йил бўлди. Ўтган йиллар, ойлар ва кунлар уни вояга етказди. Коллектив орасида тажрибали мураббий, ўз ишининг жонкуяри қилиб танитди. Илғор киномонтажчининг шогирдлари ҳам кўпайди.

— Ҳар бир касб унга меҳр қўйган киши учун шарафдир. Бунинг ўзига хос масъулияти бўлади, албатта. Бироқ ишимиздаги қийинчиликлар ҳам меҳнат мевасини яратади. У нафақат бизга, миллионлаб томошабинларга ҳам завқ бағишлашини ўйлаб қувонасан киши, — дейди Т. Сатторова. —**Бизнинг ишимизда ҳар бир киносюжет тасвирини ўз ўрнига қўябилиш, унинг пишиқлигини таъминлаш биринчи ўринда туради. Энг муҳими, телетомошабинлар диққатини жалб эта олиш масъулиятидир.**

Ўзбекистон телевидениеси экранида намойиш этилаётган кўплаб эшиттиришлар, айниқса «АХБОРОТ» информацион программасининг қисқа метражли киносюжетларини монтаж қилишда Тоҳира Сатторованинг катта хизмати бор.

Тоҳиранинг ҳар бир фикр ва мушоҳадасида ёш коммунист бурчи, виждони, даъвати сезилади: **«Менинг область партия конференциясига делегат этиб сайланишим, бу юксак ишончни оқлашга, янада унумлироқ меҳнат қилишга ундайди.**

Ғ. АБДИЕВ.

СУРАТДА: «Ўзбектелефильм» студиясининг монтажчиси Т. Сатторова.

Коммунистлар намунаси

МАҲОРАТ МАКТАБИ

Тошкент тракторсозлари коллективида, цехлардаги илғор тажриба мактабларида ўтказилаётган очиқ дарслар социалистик мусобақа самарадорлигини оширишнинг муҳим резерви бўлиб қолди. Станокчи, бирлашма партkомининг аъзоси Вера Марковна Харитонова механика цехининг ёшлари учун ана шундай ишчилар маҳорати дарсини ўтказди. Машғулотга қўшни участкалардаги мураббийлар ҳам келишди.

Улар Вера Марковнадан кўп нарсани ўрганишлари мумкин эди. Вера Марковна юксак маҳорати ва хизмат зонасини кенгайтирганлиги туфайли (у бир йўла икки станокда тракторлар учун деталлар тайёрламоқда) ўтган беш йиллик топшириғини тўрт йилда бажарди. Айни пайтда бир неча шогирдига ўз касбини ўргатди. Меҳнатдаги ютуқлари учун у «Ҳурмат Белгиси» ордени билан мукофотланган.

Машғулот чоғида Вера Марковна тингловчиларга операцияларни бажаришни бирга қўшиб олиш боришга имкон берадиган иш жойини оқилона ташкил этиш тажрибаси ҳақида сўзлаб берди, тезкорлик усулларини намойиш қилди. У бригаданинг иқтисод ва тежамкорлик учун курашдаги иштироки ҳақида ҳикоя қилди. Коллектив моддий ресурслардан фойдаланишда тежамкорлик билан иш юритиб ўтган йили 300 килограммдан ортиқ мойлаш материаллари ва бир неча юз сўмлик асбобларни тежаб қолди.

Ўн иккинчи беш йилликнинг биринчи йилида В. Харитонова ва унинг бригададаги ўртоқлари КПСС XXVII съезди очиладиган кунга қадар икки ойлик топшириқни бажариш, модернизация қилинган трактор учун деталлар комплекти тайёрлашни таъминлаш ташаббуси билан чиқдилар. Бу ташаббусни бошқа бригадалар қўллаб-қувватлашди.

Шаҳримиз транспортчилари КПСС XXVII съездини қандай меҳнат туҳфалари билан кутиб олишяпти? Съездлар йилида улар қандай марраларни кўзлаб меҳнат қилишмоқда? Пойтахтимиздаги 3-автобус парки коллективи амалга ошираётган ишлар ана шу саволларга жавоб бера олади. Корхона ишчиларининг ўн биринчи беш йилликда қабул қилган ва муваффақиятли бажарилган социалистик мажбуриятларида битилган сўзлар ана шу фикрларни яна бир карра тасдиқлайди: **«Автопарк коллективи 6,5 минг сўмлик эҳтиёт қисмларни, 8 минг киловатт-соат электр энергиясини тежаб қолади, планга қўшимча 100 минг сўмлик фойда олади, иқтисодий самараси 14 минг сўмлик бўлган 14 та рационализаторлик таклифини жорий этади».**

Дарҳақиқат, ўтган беш йиллик иш якунлари янада унумли меҳнат қилишга ундайди. Ўн биринчи беш йилликда коллектив ёмон меҳнат қилмади. Корхонанинг даромад плани 15 декабрдаёқ бажарилди, давлатга планга қўшимча равишда 151,9 минг сўмлик даромад келтирилди. Меҳнат самарадорлигини ошириш плани 103,9 процентга уддаланди. Корхонанинг 80 нафар ҳайдовчиси беш йиллик план топшириқларни 4 йилу беш ойда бажарганлиги ҳақида муддатидан илгари рапорт берди. Бу факт ва рақамлар бир қарашда умумийдек кўринсада, лекин уларда корхона фидойиларининг қизғин меҳнати ўз ифодасини топган.

МУШТАРАК МАҚСАД

Ҳозирги кунда корхонада коммунистлар анжумани шарафига социалистик мусобақа кенг қулоч ёйган. Меҳнат беллашуви бригадалар ва ҳайдовчиларaро йўлга қўйилган. Натижада кўпчилик ҳайдовчилар белгиланган иш графигидан 10—15 кун ўзиб меҳнат қилмоқда. 80 нафар ҳайдовчи эса съездни икки-икки ярим ойлик топшириқни бажариш билан пешвоз олишга аҳд қилган. Бу беш йилликда меҳнат унумдорлиги 5,6 процентга кўпаяди, автобусларнинг қатнови мунтазамлиги 92,5 процент, паркдан фойдаланиш коэффициенти 0, 764 процентга етказилади.

Ишлаб чиқариш ҳажми топшириққа қўшимча 2,2 процентга кўпайтирилади. Унумдорликни оширишга асосан илғор технология, механизация ва автоматлаштиришни ишлаб чиқаришга жорий этиш туфайли эришилади.

Кўриниб турибдики, автобус парки коллективининг мақсад-интилишлари давр талабларига жавоб берадиган даражада. Энг муҳими— мазкур коллектив ўз вазифасини аниқ билиб, шу эзгу йўлда муваффақиятга эришиш учун меҳнат қилмоқда. Бунга корхонанинг Д. Ҳамидов, М. Мадалиев, Н. Исаев, В. В. Середа, П. Исаматов, И. Ҳасанов, З. Хўжаев сингари ҳайдовчилари эришаётган ютуқлар мисол бўла олади. Уларнинг мақсади ҳам, манзили ҳам бир. Меҳнат ва муваффақият. Бошқача бўлиши мумкин эмас!

С. САИДОВ.

ДУНЁ ХАБАРЛАРИ

ТАСС ва АПН мухбирлари ёзадилар

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

БЕРЛИН. Магдебургдаги Тельман номли оғир машинасозлик комбинати меҳнатчилари янги йилнинг биринчи квартали иш планини икки кунлик норма миқдорида ошириб бажаришга аҳд қилдилар. Бу мажбуриятни улар ГБСП XI съездини муносиб кутиб олиш учун социалистик мусобақа доирасида қабул қилдилар.

ГДР оғир машинасозлигининг етакчи корхонаси бўлган Магдебург комбинати кўп вақтдан буён Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши мамлакатларида металлургия ускуналари ишлаб чиқариш соҳасида энг ишончли корхона сифатида ном чиқарган. Ҳозир корхона коллективи совет буюртмаси асосида сим ишлаб чиқарадиган иккинчи прокат станини тайёрламоқда. У йилига 1 миллион тоннагача юқори сифатли сим тайёрлаб беради.

БУДАПЕШТ. Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши доирасида мамлакатларнинг ҳамкорлиги асосида Венгрияда озиқ-овқат саноатининг яна бир йирик объекти — Сегед шаҳрида нон заводи қурилди. Бу корхонада «Чехословакияда ясалган» маркали юксак унумли ускуналар монтаж қилинди. Бу ускуналар нон маҳсулотлари тайёрлаш сифатини анча яхшилаш имконини беради, қўл меҳнати сарфини камайтиради.

Венгрия социалистик мамлакатлар тақдим этаётган илғор технологиядан кенг фойдаланиш билан бирга Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши доирасида озиқ-овқат саноати корхоналарини модернизация қилишда ҳам фаол қатнашмоқда. Фақат озиқ-овқат саноатидагина Венгрия ускуналари билан жиҳозланган 300 га яқин фабрика ва завод ишлаб турибди.

БУХАРЕСТ. Ўтган йили Руминияда 12 миллиондан ортиқ киши курорт ва туристик йўлланмалардан фойдаланди. Бу эса мамлакат аҳолисининг тахминан ярмига тенгдир. Давлат меҳнаткашлар саломатлигини сақлашга жуда катта эътибор бермоқда. Халқ ҳокимияти йилларида соғломлаштириш муассасалари тармоғи анча кенгайди. Ҳозирги вақтда касаба союзларнинг шифохоналари бир вақтнинг ўзида 12 минг кишини, бальнеология курортлари деярли 50 минг кишини, тоғ жойларидаги курортлар 20 мингдан ортиқ кишини, денгиз бўйидаги курортлар эса 125 минг кишини қабул қила олади.

СОФИЯ. П. Ченгелов номли Пловдив пойафзал фабрикасининг коллективи совет буюртмасини бажаришга киришди. Бир қанча бригада ва ишлаб чиқариш звенолари «СССРга юбориладиган маҳсулотларга —ишчи кафолати» шиори остида меҳнат қилиб, КПСС XXVII съезди шарафига зиммаларига қардош мамлакатга маҳсулот етказиб бериш топшириғини муддатидан илгари бажариш мажбуриятини олдилар.

Пловдив пойафзал фабрикаси мамлакатда ҳам, чет элларда ҳам ўз маҳсулотининг аъло сифати билан машҳурдир. Мода билан ҳамиша баравар қадам ташламоқ учун ҳар йили маҳсулот турининг 99 проценти янгиланмоқда. Ишлаб чиқаришни оператив бошқариш ва меҳнатни ташкил этишни яхшилаш мақсадида корхонада электрон-ҳисоблаш техникасидан фойдаланилмоқда. Янги станоклар ва ускуналарнинг монтаж қилиниши моддий ҳаражатларни 270 минг лев камайтириш, меҳнат унумдорлигини 9 процент ошириш имконини беради.

ОБЪЕКТИВДА—ШВЕЙЦАРИЯ

Бу мамлакат Ғарбий Европанинг энг гўзал мамлакатларидан биридир. Ажойиб тоғ манзаралари ва архитектура ёдгорликлари кўплаб туристларнинг диққатини тортмоқда. Швейцария ўзининг пойтахти Берн билан ҳақли равишда фахрланади. Чунки шаҳар ажойиб архитектура ёдгорликларини ўзида асрлар оша сақлаб келмоқда.

СУРАТДА: Берн шаҳрининг эски қисми кўриниши.

ДУШМАНЛИК КАМПАНИЯСИ ҚОРАЛАНМОҚДА

ЛА-ПАС. Боливия компартияси (БКП) мамлакатда авж олдириб юборилган коммунизмга қарши компанияни қатъий қоралади.

БКП Марказий Комитети тарқатган баёнотда сўнгги вақтда кучайиб кетган иғвогарлик ҳаракатларининг илҳомчиси Америка империализми эканлиги айтилади. Боливиядаги ва умуман региондаги террорчи группаларни қўллаб-қувватлаб маҳаллий ўнг матбуот ва реакцион доиралар ёрдамида БКП ҳамда бошқа демократик партиялар ва ташкилотларни асоссиз равишда айблашга уринилмоқда. Туҳмат кампаниясининг мақсади, деб таъкидланади ҳужжатда, жамоатчилик кўз ўнгида коммунистлар, шунингдек Боливиядаги барча илғор ва демократик кучларнинг позициясига путур етказиш ва уларни ёмон отлиққа чиқаришдан иборат.

БКП Вашингтон кўрсатмаси асосида тайёрланган бундай туҳмат ва бўҳтонларни қатъий рад этади. Қўшма Штатлар ҳамда унинг маҳаллий реакциядан иборат агентлари кирдикорларини Боливия халқи қўллаб-қувватламайди, деб таъкидланади ҳужжатда. Кўп сонли сиёсий партиялар ва касаба союз ташкилотлари душманлик кампаниясини қораламоқдалар. Улар меҳнаткашларнинг манфаатлари демократия ва халқ ҳуқуқлари учун, Америка империализми билан маҳаллий реакция кирдикорларига қарши курашни коммунистлар билан биргаликда давом эттиришга қатъий аҳд қилганликларини айтмоқдалар, дейилади баёнотда.

ҚОНЛИ ЗУЛМ

Пиночет режимининг қонли таъқиби туфайли Чилидаги ярим миллиондан кўпроқ мамлакат гражданини қамоқхона ва концентрацион лагерларга ташланган. 60 минг киши ўлдирилган. Бундан ташқари 3 минг чилилик дом-дараксиз йўқолиб, ярим миллиондан кўпроқ тинч аҳоли таъқибдан чўчиб мамлакатни ташлаб чиқиб кетишга мажбур бўлган. Ўтган йиллар давомида мамлакат экономикаси умуман издан чиқди. Ялпи аҳолининг 30 проценти умуман ишга эга эмас: халқ ҳокимияти йилларида ерга эга бўлган ўн минглаб деҳқонлар ҳам бугунги кунда ишсизлар сафига қўшилган.

Ҳукумат маъмурлари томонидан ўтказилаётган жабр-зулм Чили халқининг иродасини бука олмаяпти. Кун сайин мамлакатда норозилик чиқишлари авж олмоқда. Кенг меҳнаткашлар оммаси ўз ҳуқуқлари учун тинмай кураш олиб боришмоқда. Халқ ғалаёнларини бостириш ниятида Пиночет ҳарбий қисмларни жалб қилмоқда.

СОХТА ДЕМОКРАТИЯ

Сальвадорда кейинги вақтда қонли террор авж олганлиги туфайли кўплаб киши ҳалок бўлмоқда. Америкалик ҳарбий маслаҳатчилар томонидан ўргатилган жазо отряди аъзолари тинч аҳолига қарата ўт очаётир. Америкада ишлаб чиқарилган ва замонавий қурол-яроғлар билан жиҳозланган вертолётлар Сальвадор қишлоқлари устига ўқ ёғдирмоқда. Деҳқон кулбаларига оғир бомбалар ташланяпти. Кўплаб деҳқонлар партизанлар билан алоқа қилишда айбланиб, отиб ташланмоқда. Улар орасида қариялар, аёллар ва болалар бор. Тузумга қарши фикр билдирганлар ўғирланиб, йўқ қилинмоқда.

ФОЙДА КЕТИДАН

Ғарб мамлакатларидаги ўрта мактабларнинг битирувчилари ишга жойлашиши амри-маҳол. Миллионлаб йигит ва қизлар ҳар куни меҳнат биржаларига мурожаат қилмоқдалар. Ана шундай бир вақтда фойда орқасидан қуваётган газеталарнинг корчалонлари ўз матбуотларида ишга таклиф этилган эълонларни кўплаб босишяпти. Бу эса газета тиражини кескин ошириш имконини бераётир. Аммо охир-оқибатда бу эълонлар қалбаки бўлиб чиқмоқда. Яқинда Гамбургдаги (ГФР) «Бильцайтунг» газетаси эълон қилган ишга таклиф этувчи 20 эълоннинг 15 таси қалбаки бўлиб чиқди.

МРБнинг МУДҲИШ РЕЖАЛАРИ

ТОКИО. Оқ уйнинг буйруғига биноан АҚШ Марказий Разведка Бошқармаси Ливияга «билвосита бостириб кириш ва унинг раҳбарларини ўлдиришнинг бир неча вариантини ишлаб чиқди. Японияниң «Гэндай» журнали Америка махсус маҳкамаларининг журнал қўлида бўлган ҳужжатлари нусхаларига таяниб, шуни маълум қилди.

1980 йилнинг кузидаёқ АҚШнинг ҳозирги вице-президенти Ж. Буш раҳбарлигида Ливияга қарши катта кўламдаги қўпорувчилик операцияси плани тайёрланиб, тасдиқланганди. Шу планнинг биринчи босқичида профессионал террорчилар қўли билан бу мамлакат ва Миср чегарасида тўқнашувлар чиқариш мўлжалланган. Иғвогарликлар чоғида қўпорувчиларга араблар дунёсида қаттиқ можаро чиқариш учун Миср Араб Республикаси территориясининг ичкарисига Ливия солдатлари формасидаги мурдаларни келтириб ташлаш тўғрисида буйруқ берилган. Шундан кейин Исроил ҳарбий-ҳаво кучларининг Миср белгилари қўйилган самолётлари Ливияга ёпирилиб, бомбалар ташлаши ва шу бомбардимон чоғида унинг раҳбарларини йўқ қилиши керак эди. АҚШ 6-флотига бу мамлакат соҳилини қамал қилиш ҳамда унинг территориясида диверсиячи ва аксилинқилобчи тўдалар хати-ҳаракатини таъминлаб туриш вазифалари топширилганди.

Марказий Разведка Бошқармаси ана шу режага қўшимча қилиб, 1984 йилнинг бошларида Судан территориясидан ёлланганлар отрядларини Ливияга бостириб кириши сценарийсини тайёрлаганди. Ўша вақт Суданда американапараст Нимейри реакцион режими ҳокимият тепасида турарди. Вашингтоннинг режасига кўра, мана шу кучлар мамлакатнинг асосий нефтли районларини ишғол этиши ва Ливия революцион раҳбарлик органининг аъзоларидан ўч олишни уюштириши керак эди. Нимейри режими қулаганлиги сабабли планни бажариш кечиктирилди, аммо ана шу операция учун тузилган ва энг янги қуроллар билан таъминланган ёлланган тўдалар ҳамон Марказий Разведка Бошқармасининг махфий базаларида жанговар тайёр ҳолда турибди. Унинг составида тўрт кишидан иборат ғоятда махфий группа ҳам бўлиб, унга М. Каддафини ўлдириш вазифаси топширилган.

«Гэндай» журналининг ёзишича, шу араб мамлакатига қарши Американинг ҳозирги иғвогарлик кампанияси бошланиши олдидан АҚШ президенти Р. Рейган Ливия революциясининг раҳбарини йўқ қилиш режаларини расман маъқуллаган.

Фан ва техника оламида

ВОДОРОДЛИ... АВТОМОБИЛЬ

АВТОМОБИЛЬ... Янгилигида ажойиб ихтиро деб баҳоланган. Кейинроқ тараққиётнинг муҳим белгисига айланиб қолган автомобиль атиги бир асрлик ривожи мобайнида атроф-муҳитни ифлослаши туфайли катта зарар ҳам келтира бошлади. Бу муаммо ҳозирги кунда бутун дунё олимларини ташвишга солиб қўйди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг маълумотларига қараганда, планетамиз атмосфераси ифлосланишининг тахминан 60 проценти фақат автомобиль ҳиссасига тўғри келади. Автомобилнинг ишланган гази таркибида 200 хилга яқин модда бор. Биз автомобилга шу қадар кўникиб қолганмизки, битта автомобиль кунига ўртача 12 литр бензин ишлатиб, атмосферага 25 килограмм хилма-хил зарарли химиявий бирикмалар чиқаришини хаёлимизга ҳам келтирмаймиз. Шу ҳам етмагандек, битта автомобиль бир йилда 4 тоннадан ортиқ кислородни «истеъмол қилар» экан.

Автомашиналардан чиқаётган чиқинди газлар атмосферани ифлослантириши туфайли АҚШ йилига 11 миллиард доллар зарар кўрмоқда. Токиода бир йил мобайнида шаҳар атмосферасига чиқарилаётган заҳарли газ моддаларининг миқдори 2000000 тоннага етди. Лондонда кўча ҳаракатини тартибга солувчи полициячилар противогаз кийиб олишга мажбурлар. Италия ҳукумати эса чиқинди газлар офатидан антик маданият ёдгорликларини сақлаш ташвишига тушиб қолди.

Автомобиль вужудга келтирган бу муаммони қандай ҳал қилиш мумкин?

ОЛИМЛАРНИНГ фикрига қараганда, яқин келажакда ички ёнув двигатели ўрнини заҳарли газ моддаларни камроқ чиқарувчи бошқа турдаги янги двигателлар эгаллайди. Бу Ванкелнинг роторли двигатели, газ турбинаси, буғ двигатели ёки Стерлингнинг ташқи ёнув двигатели бўлса керак, деб тахмин қилинганди. Лекин бу йўл билан ҳам масалани тугал ҳал қилиш мумкин эмаслиги маълум бўлди. Дарвоқе, олимлар катта умид боғлаган электромобилдан ҳам ҳеч нарса чиқмади.

Хўш, энди нима қилиш керак? Автомобиль муаммоларининг келиб чиқишига унинг ёқилғиси сабабчи эканлигини эндиликда дунё олимлари бир овоздан тасдиқлашмоқда. Ҳозирда биринчи планга бензиннинг ўрнига янги ёқилғини топиш чиқди. Демак, двигатель ёқилғиларининг «подшоси» — бензин автомобиль учун рисоладагидек ёқилғи эмас экан.

Шундай экан олимлар бензин ўрнига қандай ёқилғини таклиф этишмоқда? Олимлар кўплаб истиқболли ёқилғилар орасида водородга катта умид боғламоқдалар. Ваҳоланки, водород фақат термоядрогина эмас, балки одатдаги химиявий ёқилғи ҳамдир. Академик В. Стуминскийнинг башоратига кўра, водород яқин келажакда энергетика ва техникани янада катта қадамлар билан ривожлантиришни белгиловчи революцион тадбирлардан бири бўлиб қолади.

Аслини олганда, водороддан мавжуд бўлган транспорт воситаларининг ҳар қандай турида фойдаланиш мумкин. Хоҳлаган ички ёнув двигатели, буғ ёки газ турбинасини осонгина «водород»га ўтказиш ҳеч гап эмас.

Водород ёқилғиси шу жиҳатдан қизиқарлики, у бизга маълум бўлган ёқилғилар орасида рекорд иссиқлик сиғимига эга. Масалан, 1 килограмм водород ёнганда шунча миқдордаги нефть маҳсулотлари энергиясига нисбатан 3 марта кўп энергия беради. Шунинг учун ҳам бу турдаги двигателларнинг фойдали иш коэффициенти анча юқори бўлади.

Запаси жиҳатдан эса водород билан рақобатлаша оладиган биронта ёқилғини топиш амри-маҳол. Кўп миллион йил аввал сахий табиат қуёш энергияси ва фотосинтезнинг моҳир технологияси ёрдамида унинг запасини керагидан зиёд даражада яратиб қўйибди. Унинг планетамиздаги асосий манбаларидан бири — бу океан, денгиз ва дарёлардир. Одатдаги денгиз сувининг бир тоннасида тахминан 110 килограммгача водород бор. Сувни парчалаш ёки электролиз усулида уни ажратиб олиш мумкин. Муҳими, водород экологик нуқтаи назарда мутлақо зиёнсиз энг тоза ёқилғи ҳисобланади. Водород бензин ёки шунга ўхшаш ёқилғилар сингари ўткир ҳидга эга эмас. У ёнганда атмосферага на заҳарли газ, на зарарли химиявий бирикмалар чиқарали. Унинг ёнишидан қоладиган «кул» — оддий сувдир.

ВОДОРОД двигателининг ёниш камерасида қурум босиш ҳодисаси бўлмайди. У сув буғи билан доимо тозаланиб туради. «Водород» двигатели ҳатто Шимолий қутб шароитида ҳам тез ўт олади. Унинг чиқинди газида қаттиқ жисмлар миқдори бензинли двигателга нисбатан 1000 марта камлиги, цилиндр деворини емирувчи органик кислоталар эса мутлоқ учрамаслиги сабабли водородли двигателнинг ишлаш муддати етарлича катта.

Албатта, ҳурматли оқшомхонларда водород шундай ажойиб хоссаларга эга бўлса, нима учун уйдан кенг фойдаланилмаяпти, деган савол туғилиши мумкин. Бироқ барча афзалликлари билан бирга водороднинг қатор камчиликлари ҳам бор. Аввало, водород электр токи сингари энергиянинг иккиламчи манбаидан иборат. Уни ишлаб чиқариш учун бирламчи энергия зарур. Водородни кўплаб ишлаб чиқаришнинг иқтисодий жиҳатдан арзон усули ҳанузгача топилгани йўқ. Водородни ташиш, сақлаш ва заправка қилиш ҳамда хавфсизлик чораларига қаттиқ риоя қилиш каби нуқсонлари унинг тараққиётига тўсқинлик қилмоқда.

«Водород» автомобили ўзининг дастлабки қадамларини қўймоқда. Янги турдаги ёқилғи бўйича олиб борилаётган тадқиқотларнинг дастлабки натижалари бу муаммо эртами-кечми ҳал қилиниши муқаррарлигини кўрсатаётир. Бу эса иккита омилга — жамият эҳтиёжи ва техника тараққиётининг даражасига боғлиқ. Кейинги омилни муфассалроқ шарҳлайдиган бўлсак, водородли автомобилнинг келажаги сувдан водород олишнинг янада такомиллаштирилган арзон ва қулай усуллари қачон пайдо бўлиши билан алоқадордир. Лекин шуниси равшанки, сувдан кўплаб ёқилғи олиш узоқ даврнинг иши эмас.

Ҳозир олимларнинг куч ва ғайрати автомобиль муаммосини ҳал қилишга қаратилган. Уларнинг меҳнати кутилган мақсадга олиб келади, деб умид қилиш мумкин. Шуниси аёнки, биз янги энергетика даври —водородли автомобиль даври бўсағасида турибмиз.

Ш. ИБРОҲИМОВ,
инженер.

Нафосат гулшани

ШАРҚНИНГ УЛУҒ РАССОМИ

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг «Фан» нашриёти ўрта асрнинг улуғ рассоми устод Камолиддин Беҳзод таваллудига 525 йил тўлиши муносабати билан тузилган мақолалар тўпламини босмадан чиқарди. У Абу Райҳон Беруний номидаги шарқшунослик институти ва Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий номидаги санъатшунослик институти коллективлари томонидан нашрга тайёрланган. Тўпламга Ўзбекистон ССР Фанлар академияси мухбир аъзоси, профессор Музаффар Хайруллаев масъул муҳаррирлик қилган. Мазкур тўпламда Тошкент, Ленинград ва Душанба олимларининг улуғ рассом ижоди ва тасвирий санъат, маданият масалаларига бағишланган мақолалари ўрин олган.

Камолиддин Беҳзод улуғ ўзбек шоири ва мутафаккири Алишер Навоий тарбияси ва раҳнамолигида улкан санъаткор бўлиб етишди. У XV аср иккинчи ярми Ҳирот миниатюра мактаби асосчи, кўплаб ажойиб миниатюралар ижодкори, қатор рассомлар устози сифатида дунёга машҳурдир. Бўлажак улуғ рассом Ҳирот шаҳрида 1455 йили ҳунарманд оиласида туғилди. Ёшлигида етим қолган Беҳзодни Алишер Навоий ўз тарбиясига олди. Унга ўша давр атоқли рассоми Мирак Наққош устодлик қилди. Ўз истеъдодини жуда тез камолга етказган Беҳзод аввал Алишер Навоий кутубхонасида ижод қилди, сўнгра эса сарой китоб ижодкорлари раҳбари этиб тайинланди. Келгусида улуғ рассом турли ҳаёт қийинчиликларига ҳам дуч келди. Маълум муддат Табриз шаҳрида яшаб ижод этишга мажбур бўлди. Ўз ҳаётининг охирини Беҳзод она шаҳри Ҳиротда ўтказди ва 1536 йили вафот этди.

Ўзининг саксон бир йиллик ҳаёти давомида Камолиддин Беҳзод Шарқ миниатюра санъатини яна бир поғона юқорига кўтарди. Унинг ижоди, барча мутахассисларнинг якдиллик билан тан олишларича, Шарқ миниатюра санъатининг энг юқори чўққиси бўлиб, рассомнинг бетакрор асарларидаги чизиқлар нозиклиги, ёрқин рангларнинг ўзаро уйғунлиги ва мутаносиблиги, расм тарҳининг мукаммаллиги ҳамон кишиларни ҳайратда қолдиради, томошабинларга чексиз завқ бағишлайди.

Беҳзод ижодининг ижобий таъсирини бутун Яқин ва Ўрта Шарқда мавжуд бўлган миниатюра мактаблари намуналарида, хусусан Афғонистон, Ўрта Осиё, Эрон, Озарбайжон, Туркия ва Ҳиндистон тасвирий санъатида яққол кўриш мумкин.

Рассом ижоди замондошлари томонидан жуда юксак баҳоланган. Уни афсонавий рассом Моний билан қиёслашиб, Монийи соний, яъни Иккинчи Моний деб атаганлар, замона нодири деб улуғлаганлар, асарларини эса камолот намунаси деб тушунганлар. Ғарбда эса уни «Шарқ Рафаэли» деб атаб, Шарқдан чиққан рассомларнинг энг буюги деб баҳолаганлар.

Улуғ рассом Шарқнинг атоқли олимлари ва шоирлари асарларининг мўътабар қўлёзмаларини нодир расмлар, нозик нақшлар билан зийнатлаган. Унинг истеъдоди намоён бўлган расмли қўлёзмалар бугунги кунда жаҳоннинг энг нуфузли музей ва қўлёзма фондлари фахрига айланган. Мана шундай асарлардан Саъдий Шерозийнинг «Гулистон» ва «Бўстон», Низомий Ганжавий ва Амир Хусрав Деҳлавий «Хамса»лари, Алишер Навоий, Абдураҳмон Жомий ва бошқаларнинг асарларининг нодир расмли қўлёзмаларини эслатиш кифоя.

Мазкур тўпламдаги М. Ҳайруллаев, Г. Пугаченкова, Н. Норқулов, О. Галеркина мақолаларида улуғ санъаткор ҳаёти ва ижоди, унинг меросини ўрганиш муаммолари ёритилган.

"Камолиддин Беҳзоднинг бой бадиий меросининг бугунги санъаткорларга ижодий таъсири масалаларига Ч. Аҳмаров, А. Умаров, И. Нуриддиновлар мақолалари бағишланган. Муаллифларнинг таъкидлашича, кейинги рассомлар ўзларининг улуғ устоди ижодидан баҳраманд бўлиш билан бирга, унинг барҳаёт анъаналарини янгича шароитда ўзгача эстетик талабларга бўйсундирган ҳолда ривожлантирганлар.

Тўплам улуғ рассом бой меросини ўрганишдаги янги бир қадам бўлиб, ҳали санъатшунос олимлар, мутахассислар олдида ўша давр тасвирий санъати ва маданиятини янада чуқурроқ ўрганиш зарурлигини кўрсатади.

Абдумажид МАДРАИМОВ,
санъатшунослик кандидати.

Музей заллари бўйлаб

ФОЛЬКЛОРИМИЗ ЖАВОҲИРЛАРИ

«Сўз санъатининг боши фольклордадир» — деган эди улуғ рус ёзувчиси Максим Горький. Ёзма адабиётнинг шаклланишида халқ оғзаки ижоди дастлабки босқич бўлган. Инсоният ўзининг шоҳ асарларини оғзаки ижодда ёки унинг таъсирида яратган. Шунга кўра, адабиёт музейини томоша қилиш эндиликда фольклор экспозициясидан бошланади.

Музейнинг фольклор экспозицияси бир нечта бўлимдан иборат бўлиб, ўзбек халқ оғзаки ижодининг барча адабий, этник жанрлари, оғзаки ижоднинг жонли жараёни турли кўргазмаларда, тасвирий санъат асарларида, фотосуратларда, витриналарга қўйилган китобларда, қўлёзмаларда, бахшиларнинг шахсий буюмларида ўз аксини топган.

«Марксизм-ленинизм классиклари фольклор ҳақида» деб номланувчи залда доҳийлар К. Маркс, Ф. Энгельс, В. И. Лениннинг адабиёт ва санъатга оид фикрларидан намуналар қўйилган.

Ўзбек халқ оғзаки ижодининг улкан бир қисмини халқ достонлари ташкил этганлиги сабабли экспозициянинг энг катта залларидан бири, асрлар оша оғзаки барқарор анъаналарда яшаб келаётган халқ достонлари ва унинг ҳам ижодкори, ҳам ижрочиси — халқ бахшилари ҳаётини ёритишга қаратилган.

«Қўрғон» достончилик мактабининг талантли вакили Эргаш Жуманбулбул ўғлидан «Ўртоқ Ленин», «Ойсулув», «Кунтуғмиш», «Гўрўғли» туркум достонлари билан боғлиқ бир қатор достонлар, замонавий мавзудаги ўнлаб термалар ёзиб олинган.

Ленинградлик рассом Рейхет Эргаш шоирнинг портретини яратди. Бу асар кўргазмада алоҳида кўзга ташланиб турибди. Портретда шоирнинг образи моҳирона акс эттириб берилган.

Экспозициянинг ўртасида рассом К. Эминовнинг ўзбек халқ достончилигини, достон куйлаш жараёнини ўзида акс эттирувчи «Эргаш шоир «Ўртоқ Ленин» достонини куйламоқда» деб номланган полотносини кўрамиз. Бу асарда шоир чорвадорлар орасида достон куйламоқда. Баҳор фасли табиат эндигина уйғониб бутун гўзаллиги билан инсон қалбида яшириниб ётган ҳис-туйғуларини уйғотиб, фақат эзгуликка, яхшиликка ундайди.

«Булунғур» достончилик мактабининг йирик вакили, қирқдан ортиқ халқ достонларини ёддан билган ва уларнинг ҳар бирини моҳирлик билан ижро этган Фозил Йўлдош ўғлининг ҳаёти ва ижодига ҳам кенг ўрин берилган. Бахши куйлаган «Алпомиш» достонига бағишланган материаллар экспозицияга алоҳида жозиба бахш этган. В. И. Жирмунский, Ю. М. Соколов, С. П. Толстов, Ойбек, Ғафур Ғулом каби йирик олим ва адиблар достонлар ҳақида қимматли фикрлар қолдирганлар.

Ислом шоир Назар ўғли анъанавий халқ термаларини куйлаш ва бадиҳагўйлик билан янги термалар яратишда тенгсиз ижодкор эди. Улуғ Ватан уруши йилларида шоир ижоди камолот чўққисига кўтарилди. Бу даврда Ислом ота немис-фашист босқинчиларига қарши қаҳрамонона кураш олиб борган совет халқининг мислсиз жасоратини тасвирловчи ўнлаб термалар яратди. Уларни фронт ортида фидокорона меҳнат қилаётган халқ орасида куйлаб, янада унумлироқ меҳнат қилишга чорлади.

Етмишдан ортиқ халқ достонларини моҳирлик билан ижро эта олган Муҳаммадқул Жомрот ўғли Пўлканнинг ҳаёти ва ижодига оид материаллар ҳам ғоятда бойлиги билан адабиёт мухлислари диққатини тортади. Пўлкан шоирни кўрган, билган ва достонларини тинглаган халқ унинг қобилиятига ишонар ва уни чексиз меҳр билан севар эди...

Фольклор экспозициясидан ўрин олган «Ўзбек халқ эртаклари», «Аския», «Халқ қўшиқлари», «Фольклоршунос олимлар» деб номланувчи бўлимлар ҳам илмий-тематик план асосида тузилганлиги билан ўтмиш адабий меросимизни тарғиб қилишда алоҳида аҳамиятга моликдир.

Баҳодир ВАЛИЕВ.

ДИҚҚАТ: ТАЖРИБА

Буюртмачининг манфаатини кўзлаб

«Ригас апави» бирлашмасининг пойафзал ремонти кичик устахоналарида бажариладиган хизмат ҳажми учдан бир баравар кўпайиб, шикоятларга ўрин қолдирмади. Иқтисодий эксперимент меҳнат унумдорлигини ўстириш резервларини очиб беришга кўмаклашди.

— Эндиликда иш ҳақи бажарилган буюртмаларнинг миқдори ва сифатига бутунлай боғлиқ қилиб қўйилган,— дейди устахоналардан бирининг ходими И. Данилов.— Бирлашма битта кўрсаткични —бажариладиган ва ҳар ойда кассага тўланадиган пул миқдорини белгилаб берди. Ортиб қолган пул коллективнинг ихтиёрида бўлади. Биз ана шу маблағ ҳисобидан материаллар сотиб оламиз, электр энергияси ҳақини тўлаймиз, қолгани эса бизнинг иш ҳақимиз бўлади. Шунинг учун биз ишини бажарган ҳар бир кишига хизматимиз манзур бўлиши учун курашамиз, уларга нисбатан хушмуомала бўлишга ва буюртмани иложи борича тезроқ бажаришга ҳаракат қиламиз.

Меҳнатга ҳақ тўлашнинг янги системаси социалистик омилкорлик ва ташаббусни рағбатлантириб, пойафзалчиларни буюртмаларни ўз вақтида бажаришга мажбур этади. Устахоналарда иш вақти узайтирилди, ремонт муддати икки баравар, материал сарфи тўртдан бир баравар қисқартирилди.

Меҳнатнинг янги формалари ўзини оқлади: бирлашма коллективи йиллик планни муддатидан илгари уддалади, пойафзалчиларнинг иш ҳақи анча ошди.

— Эксперимент натижалари бир-икки киши ишлайдиган кичик устахоналар имкониятларини қайта кўриб чиқишга ёрдам берди,— деди бирлашма бош директори М. Дейч. — Йирик маиший хизмат корхоналарини ташкил этишнинг таркиб топган практикаси ҳамиша ҳам самарали бўлиб чиқавермаслигини кўрсатди. Чунки бундай корхоналар учун учун кенг саҳнлар, катта ҳажмдаги штат керак бўлади. Бундан ташқари устахона турар жойларга яқин жойда бўлса одамларга ҳам қулайдир.

Чамадондаги лаборатория

ЛЕНИНГРАД. Стационар контроль-уруғлик лабораториясининг ўрнини босадиган «Электроника» аппарати ихчам чамадонга жойлашади. Ленинграддаги «Светлана» бирлашмасида уруғликни рентген нури билан текширадиган бундай кўчма асбобнинг дастлабки гуркуми бугун, муддатидан олдин тайёрлаб чиқарилади. Бу янгилик дала шароитида уруғликнинг униб чиқиш даражасини тез аниқлашга, бошқа ахборотларни олишга имкон беради.

Митти экспресс — лабораторияни ишлаб чиқариш —Ленинградлик асбобсозлар агросаноат комплекси буюртмаларини бажараётганлигини кўрсатувчи мисоллардан биридир. Корхона ходимлари ана шу буюртмаларни бажариб, «янгиликни ишлаб чиқиш-жорий этиш»ни жадаллаштирмоқдалар. Шу мақсадда янги техникани ишлаб чиқаришни ўзлаштириш даврида олимлар, конструкторлар, технологлар, монтажчилардан иборат комплекс ижодий бригадалар тузилмоқда. Масалан, кичик рентген аппарати ишлаб чиқариш вақтида ташкил этилган ўзига хос митти фирма ходимлари олдига бу асбобни тайёрлашнинг норматив муддатларини 1,5—2 баравар қисқартириш вазифаси қўйилди.

Бирлашма янги техникани кўплаб ишлаб чиқара бошлади. Бу асбоб колхоз ва совхозларда, қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқариши проблемаларини ўрганувчи илмий-тадқиқот ташкилотларида қўлланилади.

Ҳаваскорларнинг шеърларини ўқиб

ИЗҲОРИМИЗ ЮРАКДАН БЎЛСИН

Одатда обзор озгина мақтовдан бошланади. Қўлингиздаги машқлар ичидан керакли мисраларни ажратиб олиб, нисбатан ибратли томонларини кўрсатиб кейин таҳлилга ўтасиз. Биз бу гал бу синалган усулдан воз кечдик. Тўғрироғи, бугунги бешта шеърий машқ шунга мажбур қилди.

Шундай қилиб биринчи тўртлик:

Фабриканинг цехлари гулзор
экан,
Қизларининг кўзали қувноқ
экан,
Келинлари бир-биридан
дилдор экан,
Юз процент ишлашлари
даркор экан...

Муаллифнинг мазкур машқи попопчи қизлар ҳақида. Меҳнаткаш ва дилкаш ишчилар ҳақида. Мавзу яхши. Ният яхши. Лекин шеър оддий хабар бўлиб қолган.

Тошкент ҳақида кўплаб шеърлар битилган. Шундай бўлиши керак ҳам. Бу мавзу ҳар қанча мақтовни кўтаради. Бироқ нозик дид, нафосат, илҳом билан шеърий фикрлаш лозим. Кўпчилик шаҳар ҳақида ёзганда фақат унинг ташқи қиёфаси, чироқлари, сўлим хиёбонларини таърифлашга уринади. Биз ҳали меҳнаткаш ва диловар Тошкент ҳақида кўплаб шеърлар битилишига, уларнинг энг яхшилари қўшиқларга айланишига ишонамиз. Бироқ атоқли шоирларимизнинг баъзи маълум манзумаларини тилга олинмаса, бундай шеърлар жуда кам. Ёзилаётганлари эса юқорида таъкидланганидек мақтов сўзлардан иборат.

Қиёфангга тикиламан.
Қадди-қоматинг барваста.
Она ер кўтариб кафтида
Ўстирди, камол топ сафда...

Ушбу сатрлар муаллифи муаллим. Адабиётни чуқур биладиган, сўз масъулиятини юракдан ҳис қиладиган касб эгаси. Ҳар ҳолда муаллим ҳақида менинг ёруғ тасаввурим шундай. Бироқ мазкур машқни ўқиб, ана шу қаноат ҳосил бўлмади.

Хўш, авторларга нима маслаҳат берасиз, дерсиз. Менимча буни ўзлари ҳам билишади. Мутолаа қилишни маслаҳат бераман. Жуда кўп мутолаа қилишни... Редакцияга шеър йўллаш дегани бу маслаҳат сўраш эмас аслида. Шеър йўллашдан мақсад уни чоп эттириш. Лекин бунинг учун ҳақиқий шеър ёзиш лозим. Бунинг учун эса ҳаммага маълум гаплардан ташқари яна иқтидор ҳам керак.

Кейинги уч шеър муаллифи — студентлар. Бири — бўлажак шифокор, бири —геолог, яна бири эса бўлажак ҳамкасб — журналист. Албатта кейинги соҳа вакили З. Сафарованинг машқларига талабимиз ҳам бирмунча кўпроқ.

Ҳеч кимга айтмайман.
Айтолмайман мен
Ҳаё қуршовида қолган
сиримни.
Бу сирни сақлардим юрак
тўрида
Ширин хаёлларнинг
этагидан тутиб,
Сени излар эдим. Изладим,
топдим
Начора кечикдим.
Турмабсан кутиб...

Илк сатр кишида ишонч туғдиради. Бошланиши яхши деб ўйлайсиз. Бироқ кейинги сатр ихлосингизни қайтаради, иккиланиб қоласиз. «Ҳаё қуршови» иборасини назарда тутяпман. Ҳаё ўзининг ҳамма кўринишида ийманиб туриши лозим бўлган бир туйғу. Унинг қуршовга ҳеч қандай алоқаси йўқ. Шеърни оддий тилда ёзган маъқул. Яъни содда, равон сўзлаш керак. Шунинг ўзи бадиийликнинг бир кўриниши.

Кейинги икки машқларнинг муаллифлари Ш. Юсупов ва Р. Бебитовларда кўпсўзлик, баёнга зўр бериш, жўн жумлаларга зўраки урғу бериш бўртиб турибди.

Ахир тил бўлмаса гар
Кўзлар гапиришни билишадику.
Ой кунда эмас ҳар ўн бешида
Бўлсада бир марта
тўлишади-ку.

Оддий деҳқон ойнинг ўн беши ёруғ деб айтиб қўйган гапни шеър қилишнинг ҳожати бормикан.

Шеърлар қанча кўп ёзилса шунча яхши. Шеър бу — бахтли замона, бахтиёр даврон, она юртга муҳаббат ва миннатдорлик туйғулари изҳори. Фақат бу изҳор чинакам бадиий талқин топиши, юксак пардаларда айтилиши лозим. Ана шундай шеърлар учун редакция эшиги ҳамиша очиқ.

М. ЮСУПОВ.

Шеърият—самимият демакдир

Қиш лайлакқори билан фусункор. Аммо негадир бу йил у узоқ куттириб қўйди. Ана шунда балки қор ёғишига бир туртки бўлар, деган умидда табиат манзараларини ёрқин талқин этувчи шоирларимиздан бири олдига шеър сўраб бордик. Суҳбатдошимиз — Тошкент область Ленин комсомоли мукофотининг лауреати, шоир Мирпўлат Мирзаевга шеър баҳона бир неча саволлар ҳам бердик. Қуйида уларни оқшомхонларга ҳавола этамиз.

— **Айтингчи, шеърият нимадан бошланади?**

— Самимиятдан, менимча. Чунки охир-оқибат фақат самимий сатрларгина кишини яхши маънода безовта бўлишга ундайди, курашга чорлайди. Бундан ташқари самимият бу — ростгўйлик, ҳалоллик, эътиқод ва принципиалликдир. Бу фазилатларнинг барчаси ижодкор учун энг муҳим позициядир.

— **Буни янада оддийроқ қилиб қандай тушунтирган бўлардингиз?**

— Мисол келтираман. Ҳозир бутун республикамиз. мамлакатимизда ҳамма соҳада кескин ижодий бурилишлар даври бошланди. Бу нарса адабиётда, хусусан шеъриятда ҳам ўз аксини топмоғи лозим. Бунинг учун эса биз энг аввало, ортиқча мадҳиябозлик, қуруқ шакл намойиши ва тақлиддан қочишимиз керак. Демак, яна ўша гап —ҳаётда ҳам, ижодда ҳам самимий бўлишимиз лозим. Тушунтира олдимми?

— **Албатта. Лекин яна бир саволимиз бор. Нега сизнинг ижодингизда манзарали шеърлар кўп?**

— Тан олиш керак: шундай шеърларни севиб ўқийман. Шеърни ўқиб турсангу, кўз олдингда ўша манзара «мана мен» деб жило қилиб турса, бунинг нимаси ёмон? Албатта турли мавзуда ёзиш керак агар уддалай олсанг. Мени шу мавзу кўпроқ қизиқтиришининг яна бир боиси бор. Табиатни жуда севаман. Унинг олдида ўзимни мангу қарздордек ҳис қиламан. Шеърларим мана шу меҳримнинг бир ифодаси...

ҚОР ҲАҚИДА БИР ЖУФТ ШЕЪР

Қор ёғар,
ғуборли дунё бағрини
ниҳоят тозарта бошлади
оқлик.
Осмон Ерга изҳор этар
қалбини,
қаҳрабо заминга ёғилар
поклик.
Қор ёғар,
оҳиста устини ёпди,
самовий зарралар сўнгги
баргларнинг.
Жимлик.
Сас тараши мумкин шу
тобда
қанотларигина уларнинг.
Қор ёғар,
тасалли топади, ажаб,
исмсиз ғашликлар,
дардлар,
қайғулар.
Руҳингни оҳиста олади
қамраб
оқликка йўғрилган туйғулар.
Қор ёғар...
чекка уй,
Ёлғиз иккимиз.
Тушга ҳам кирмас бахт бу,
ҳатто.
Шом чўкди.
Ёғдули тонг отса, шаксиз,
Шаффоф сумалаклар яшнар
бўғотда.

***

Ёғавер, қор,
жўш, бўрон. —
қиш завқига етмайди!
— Қорлар нега, бобожон,
сизни ҳурсанд этмайди!
— Тушунасан,
набирам,
буни менинг ёшимда.
Кўп қишларни кўрганман,
қори қолди бошимда...

Мирпўлат МИРЗАЕВ.

Бу фильмни кўрдингизми?

«ОТА УЙИДАГИ ФРОНТ»

1944 йил. Фашист босқинчиларидан озод қилинган Латвия. Ўрмонларда яшириниб юрган миллатчи каллакесарлар тез-тез аҳоли тинчини бузиб, коммунистларни йўқ қилиш пайига тушган бир давр. Қондош ака-укалар — Антон ва Карлис ўртасидаги зиддият ҳам мана шу фожиали воқеалар асосига қурилган.

Ўртаҳол деҳқон оиласида тарбия топган бу ака-укаларнинг ҳаёт ҳақидаги фикрлари, қарашлари турлича эди. Карлис «бир парча ери бўлган» деҳқон эканлигини кўкларга кўтарар, коллектив хўжаликка киришни хаёлига ҳам келтирмас, фақат ўзи учун яшашни истарди.

Антон эса унинг бутунлай акси.

Антон уч йил фронтда бўлгани билан, унинг янги «тинч» шароитга кўникиши қийин бўлди.

Антон ўзининг мардлиги, жасурлиги туфайли эл ўртасида катта обрў қозонди. Ҳатто узоқ-узоқлардан одамлар ундан ёрдам сўраб, колхозга киргани келишади. Бироқ шундай бўлса-да, Антон ўз туғишган акасини ҳеч йўлга сололмайди.

Орадан йиллар ўтди. Карлис қадрдон қишлоғига қайтиб келади ва укасининг қизил юлдуз қадалган қабри узра узоқ бош эгиб туради.

Мазкур фильмни Рига киностудиясида режиссёр Эрик Лацис машҳур ёзувчи Бруно Саулитиснинг «Шумтоллар хиёбони» романи асосида ишлаган. Киномухлислар унинг «Ёлғиз аёлга совға», «Оилавий альбом», «Испанча вариант», «Бадбашара Том» сингари фильмларини яхши биладилар.

Ш. ҲИДОЯТОВ.

СУРАТДА: фильмдан кадр.

Келинг, бир кулишайлик

ХАНДАЛАР

● Икки хоним спорт байрамида ўзаро суҳбатлашишарди:

— Нима учун одамлар чопишяпти?

— Биринчиликни олган одам мукофот олади.

— Ҳа, биринчисими. Унда қолганлари нима учун чопишяпти?

● Болалар саёҳатга чиқишди. Ўқитувчи Хорстдан сўради:

— Ҳозир биз қайси тарафга қараб кетяпмиз?

— Жанубга,— деб жавоб берди Хорст.

— Нима учун? Тушунтириб бера оласанми?

— Чунки мен борган сари исиб бораяпман-да.

● —Уве! — деди ўқитувчи, —Сен уй вазифасида учта хато қилибсан, Эрих эса тўғри бажарган.

— Ҳа, жаноб ўқитувчи, — деб жавоб берди Уве. — Эрихнинг отаси кеча уйда эди, менинг отам эса кинога кетганди.

● Врач хонасида телефон жиринглади:

— Алло! Жаноб доктор, тезда етиб келишингизни сўрайман,— деди бир жаноб. —Менинг кичкина ўғлим авторучкамни ютиб юборди.

— Яхши, мен кетяпман!

— Жаноб доктор, сиз келгунингизча мен нима қилай?

— Қалам билан ёзиб туринг.

● Кичкина қизча пляжда адашиб қолди. У гоҳ у ёққа гоҳ бу ёққа югуриб йиғларди. Онасини ахтарарди. Унга ёрдам бермоқчи бўлиб одамлар сўрашди:

— Ким сенинг онанг? У қандай эди?

— Сиз билмайсиз, менинг онам ҳаммадан чиройли, чўмилиш костюмини кийган эди.

● Куртнинг онаси кечқурун театрга бормоқчи эди, унга синглисига қараб туришни айтди.

— Хўп, —деди Курт.

Кечқурун Курт синглисини чўмилтирди.

— Кўрдингми, мен сени яхшилаб чўмилтириб қўйдим-а?

— Ҳа, — деди синглиси, — лекин ойим мени туфлисиз чўмилтирар эдилар.

Немисчадан
Назира ОДИЛХЎЖАЕВА
таржимаси.

Физкультура ва спорт

Шахмат

БЕШ ИМКОНИЯТДАН— БЕШ ОЧКО

Тошкентда шахмат бўйича эркаклар ўртасида шаҳар биринчилиги мусобақалари қизғин давом этмоқда. Мусобақада 16 шахматчи ғолиблик учун дона суряпти. Улар орасида мастерликка номзодлар Акром Тошхўжаев, Александр Захаров, Эдуард Гриншпун ва бошқалар бор.

Беллашувнинг бешинчи турида Г. Крипс В. Коваленкони, Т. Тошхўжаев А. Померчукни, А. Ковалев Г.Титковни, М. Акрачков Б. Файнбергни мағлубиятга учратди. М. Берин В. Пак баҳсида томонлар дурангга имзо чекишди. Қолган партиялар эса кечиктирилди.

Шаҳар биринчилиги баҳслари ҳақида мусобақа бош судьяси ўринбосари Семен Гритун шундай дейди:

— Мусобақада СССР спорт мастери М. Муҳитдиновнинг истеъдодли шогирдларидан Акром Тошхўжаев яхши ўйин кўрсатмоқда. Мухлисларнинг ёдида бўлса, Акром ўтган йилнинг декабрь ойида республикамиз пойтахтида бўлган мастерлик нормасини берувчи Бутуниттифоқ турнирида муваффақият қозонган эди. А. Тошхўжаевни шаҳримиз чемпиони унвонини қўлга киритишга ҳаракат қилаётган асосий даъвогарлардан бири дейиш мумкин. Шунингдек, мусобақада халқаро гроссмейстер Лев Полугаевскийнинг сиртқи мактаби аъзоси 42-мактаб 8-синф ўқувчиси Геннадий Крипс ҳам яхши ўйин кўрсатмоқда. У кучли шахматчилар билан тенг олишмоқда. 1985 йилнинг ўсмирлар ўртасида шаҳар чемпиони 172-мактаб 8-синф ўқувчиси Александр Померчук ҳам ғолиблик учун қизғин кураш олиб бормоқда. Ҳар икки ўқувчи СССР спорт мастери М. Б. Рудерфернинг шогирдларидир.

Бешинчи турда Г. Крипс «Узремдорпроект» лойиҳалаш институти бўлимининг биология бўйича бош мутахассиси Владимир Коваленко билан баҳслашди. Ҳар икки шахматчи ўйинни фарзин гамбити билан бошлади. Тўғрисини айтганда, мастерликка номзод В. Коваленко рақибини менсимади. У дебютда позицион устунликка эришиб, ғалабани нақд деб ўйлади ва ўйиннинг давомига лоқайдлик билан қаради. Бундан фойдаланган Г. Крипс ҳужумга зўр бериб, позицион устунликни қўлга киритди. Бундан шошиб қолган оқлар хатога йўл қўйди ва оқибатда таслим бўлди.

Шундай қилиб, беш имкониятдан беш очко жамғарган А. Тошхўжаев олдинда бормоқда. У А. Брайловский, М. Берин, Ё. Ёқубов, В. Коваленко ва А. Померчукларни осонгина мағлубиятга учратди. Беш имкониятдан 3,5 очко жамғарган Ковалев ундан ортда бормоқда (бир ўйини кечиктирилган). Г. Крипс активида ҳам 3,5 очко бор. Мусобақанинг уч ғолиби шу йилнинг февраль ойида бўладиган Ўзбекистон чемпионати биринчи лигаси баҳсларига йўлланма олади.

Ҳ. ИНОҒОМОВ.

Оммавийликдан—маҳорат сари

ҚИШДА ҲАМ ФУТБОЛ

Ўлкамизда қиш фасли бошланганига ҳам анча вақт бўлган бўлсада, бирор ҳақиқий қишдан ҳамон дарак бўлмаяпти. Кунларнинг исиб кетганлигидан пойтахтимиздаги стадионлар, спорт майдонлари яна ҳар куни мухлислар билан гавжум бўлмоқда. Айниқса каникул кунлари стадионлар мактаб ўқувчиларининг қизғин беллашувлар майдонига айланди.

Пойтахтдаги 2-болалар ва ўсмирлар спорт мактаби стадионида қизиқарли футбол мусобақалари бўлиб ўтди. Бу ерда Акмал Икромов районининг 10 командаси «Қишки каникул» соврини учун қизғин кураш олиб борди. Баҳсларда 2-спорт мактабининг Рашид Айтейков етакчилик қилаётган ёш футболчилари ўзларининг юксак маҳоратларини намойиш этишди. Бу команда учрашувларни жуда муваффақиятли ўтказди.

МУСОБАҚАЛАР ХРОНИКАСИ

СПОРТ ГИМНАСТИКАСИ

Спорт гимнастикаси бўйича Ўзбекистон ССР Маориф министрлигининг Андижонда бўлиб ўтган шахсий-команда биринчилиги ёш гимнастлар учун яхши кўрик бўлди. Мусобақаларда республикамиз областларининг терма командалари қатнашди.

Спорт мастерлари программасида қатнашган гимнастикачи Чеснокова 72, 65 балл жамғариб, ғолиб чиқди.

Фарғоналик мактаб ўқувчиси Г. Эшмуҳамедова спорт мастерлигига номзодлар ўртасида биринчи бўлди. Тошкентлик Н. Парфенов биринчи разрядли гимнастикачилар баҳсида ғалаба қозонди.

Спорт мастерлари программасида иштирок этган гимнастлар ўртасида тошкентлик М. О. Чуранов ҳурмат шоҳсупасининг энг юқори поғонасига кўтарилди. У кўп курашда 105,9 балл тўплади. Биринчи разрядли спортчилар мусобақасида навоийлик спортчи В. Фомин (109,15) биринчи ўринни эгаллади.

Умумкоманда ҳисобида республикамиз пойтахти гимнастлари ғолиб чиқишди.

СУЗИШ

Фарғонада сузиш бўйича республика болалар-ўсмирлар спорт мактабларининг тарбияланувчилари ўртасида Ўзбекистон биринчилиги ниҳоясига етди. Бу мусобақада 18 спорт жамиятларининг 200 дан ортиқ вакили иштирок этди. Беллашувлар уч ёш тоифасида ўтди ва уч группада ҳам республика пойтахти вакиллари ғолиб чиқишди. Умумкоманда ҳисобида «Буревестник» кўнгилли спорт жамияти ёш сузувчилари биринчи бўлишди. Иккинчи ва учинчи ўринларни «Спартак» спорт жамияти ҳамда «Олимпия резервлари» мактаби спортчилари эгаллади. Мазкур мусобақа республикамизда истиқболли ёш сузувчилар етишиб келаётганини кўрсатди. Уларнинг орасида тошкентлик спартакчи Олег Лосицкий ҳам бор.

ЕНГИЛ АТЛЕТИКА

Москвадаги ака-ука Георгий ва Серафим Знаменскийлар номидаги спорт мактабининг енгил атлетика марказий манежида хизмат кўрсатган спорт мастерлари, бир неча карра мамлакат чемпионлари ва рекордчилари А. Максимов ва А. Пугачевскийлар хотира соврини учун Бутуниттифоқ ёш енгил атлетикачилар мусобақаси бўлиб ўтди. Беллашувларда иттифоқдош республикалар ҳамда Москва, Ленинград, Львов шаҳарлари ва Ставрополь ўлкаси терма командаларининг 300 дан зиёд спортчилари қатнашди. Мусобақа программасининг айрим турларида Ўзбекистон вакиллари муваффақият қозонишди. Масалан, 800 ва 1.500 метр масофаларга югуриш бўйича республика рекордчиси 15 ёшли Светлана Рижнева «Ғалабага бўлган ишончи учун» махсус соврини соҳиби бўлди. Тошкентлик спортчи бу масофаларда — 2. 15, 3 ва 4. 42, 8 натижа кўрсатиб зафар қучди.

Сўраган эдингиз...

ЭЧКИ СУТИ АФЗАЛМИ?

Сутлар ичида эчки сути анча фойдали дейишади, шу гап тўғрими?

М. СУЛТОНОВА, уй бекаси.

●

Сут — ҳаёт шарбати, шифобахш неъмат эканлигини ҳамма билади. Сигир, қўй, туя сутлари қатори эчки сути ҳам тўйимли озуқа маҳсулотларидан ҳисобланади. Маълумки, кўпчилик сигир сутини истеъмол қилади. Эчки сути ўзининг химиявий таркибига кўра, сигир сутидан кам фарқ қилса-да, ундан афзал томонлари ҳам бор.

Эчки сути серёғ бўлиб, 4—7 процент миқдорда ёғ бор, уни организм тез ҳазм қилади. Бу сутда кальций ва фосфор кўп бўлгани учун рахит касаллиги аломатлари пайдо бўла бошлаган болаларга жуда фойда қилади.

Янги соғилган эчки сутини сигир сути сингари қайнатиб ичилади, чунки хом сутда касаллик қўзғатувчи микроблар бўлиши мумкин.

Эчки сутини ёш болалардан тортиб, то катта кишиларгача истеъмол қилса бўлаверади, унда оқсил, ёғ, минерал тузлар ва ҳар хил витаминлар бор. Шунингдек, эчки сутидан хуштаъм ва тўйимли кефир, қатиқ ва сузма тайёрлаш ҳам мумкин.

Редактор Т. М. ҚОЗОҚБОЕВ.

КИНО

ТОШКЕНТ ШАҲАР КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ КОНТОРАСИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ КИНОЛАШТИРИШ БОШҚАРМАСИ

14 ЯНВАРДАН БОШЛАБ ШАҲАР КИНОТЕАТРЛАРИДА

КПСС XXVII СЪЕЗДИ ВА ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИНИНГ XXI СЪЕЗДИГА БАҒИШЛАБ

ФИЛЬМЛАР ТЕМАТИК КЎРИГИНИ ЎТКАЗАДИ

«МОСКВА» КИНОТЕАТРИДА

14-15 январда — ОҚШОМ СУҲБАТЛАРИ.

18-19 январда — МАҚСАД ВА ҲАРАКАТ БИРЛИГИ.

«ЧАЙКА» КИНОТЕАТРИДА

14-15 январда — ПРОЦЕНТНИНГ ҚИЙМАТИ.

18-19 январда — РЕЗГИЛАРНИНГ САМАРАСИ.

«ҚОЗОҒИСТОН» КИНОТЕАТРИДА

14-15 январда — МЕҲНАТ ИНТИЗОМИ ҲАҚИДАГИ МАСАЛА ХУСУСИДА.

18-19 январда — ДАРАХТ КЕСИШ МАЙДОНИДАН РЕПОРТАЖ.

«ДРУЖБА» КИНОТЕАТРИДА

14-15 январда — ҚАЙТА ТУҒИЛИШ.

18-19 январда — ИШ ВАҚТИ — ИШГА.

«ТОШСОВЕТ 50 ЙИЛЛИГИ» КИНОТЕАТРИДА

14-15 январда — НАТАША.

18-19 январда — ТАРЛОН МУСАЕВА.

13 ЯНВАРДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«222-РЕЙС» — **Санъат саройи** (катта зал, 18.30, 20.50; телефонлар: 44-21-34, 44-21-44, 44-21-74), **Нукус** (17.30, 20.45; телефон 46-70-69), **Москва** (18.20, 20.45; телефон 33-05-01), **Қозоғистон** (17, 20.00; телефон 35-24-92), **Ватан** (18, 21.00; телефон 74-30-38).

«ЎЗ КЎЗИНГ БИЛАН КЎР» — **Санъат саройи** (кичик зал, 17, 19.30).

«БИТИМ» — **Лисусунов номли** (тоқ соатларда, телефон 96-34-02).

«ЎТА ЁҚИМЛИ ВА МАФТУНКОР» — **Чайка** (тоқ соатларда, телефон 77-06-20).

«ТУРМУШГА ЧИҚМАНГ, ҚИЗЛАР» — **ВЛКСМ 30 йиллиги** (жуфт соатларда, телефон 33-44-52).

«НАФРАТ КУНИ» — **Искра** (18. 20.00; телефон 39-14-59).

«ВИЙ» — **М. Шайхзода номли** (тоқ соатларда, телефон 42-39-74).

14 ЯНВАРДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«222-РЕЙС» — **Санъат саройи** (катта зал, 11, 13.30, 16, 18.30, 20.50; телефонлар: 44-21-34, 44-21-44, 44-21-74), **Нукус** (11, 13.30, 16, 18.30, 20.45; телефон 46-70-69), **Москва** (11, 13.30, 16, 18, 20. 20.45; телефон 33-05-01), **Қозоғистон** (11, 14, 17, 20.00; телефон 35-24-92), **Ватан** (12, 15, 18, 21.00; телефон 74-30-38).

«ЎЗ КЎЗИНГ БИЛАН КЎР» — **Санъат саройи** (кичик зал, 12, 14.30, 17, 19.30).

«БИТИМ» — **Лисусунов номли** (тоқ соатларда, телефон 96-34-02).

«ЎТА ЁҚИМЛИ ВА МАФТУНКОР» — **Чайка** (тоқ соатларда, телефон 77-06-20).

«ТУРМУШГА ЧИҚМАНГ, ҚИЗЛАР» — **ВЛКСМ 30 йиллиги** (жуфт соатларда, телефон 33-44-52).

«НАФРАТ КУНИ» — **Искра** (12.20, 14, 16, 18, 20.00; телефон 39-14-59).

«ВИЙ» — **М. Шайхзода** номли (тоқ соатларда, телефон 42-39-74).

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

18, 19 ЯНВАРДА

РСФСРда хизмат кўрсатган артист

Валентин ИВАНОВ

раҳбарлигидаги

ЎРГАТИЛГАН МАЙМУНЛАР

(шимпанзе)

АТТРАКЦИОНИНИНГ

ҲАЙРЛАШУВ ГАСТРОЛЛАРИ

ТОМОШАЛАР: 18 январда — соат 16.00, 19.00 да; 19 январда — соат 13.00, 16.00да бошланади

Касса дам олиш кунисиз соат 10 дан 20.00 гача ишлайди, танаффус — 14 дан 15.00 гача.

КОЛЛЕКТИВ БЎЛИБ ТУШИШ УЧУН ЗАЯВКАЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Справкалар учун телефонлар: 44-35-91, 44-28-04.

Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Совети ижроия комитети савдо Бош бошқармаси коллективи бошқарманинг катта экономисти Д. З. Омоновга отаси

Зайнуддин Бобоевич ОМОНОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

РЕКЛАМА

Страхование самараси

АГАРДА СИЗ ТУРМУШНИНГ АРАЛАШ СТРАХОВАНИЕСИ ШАРТНОМАСИНИ ТУЗСАНГИЗ

ЭНГ ҚИММАТБАҲО БУЮМЛАР, ЗАВҚЛИ САЁҲАТЛАР АРЗОНГА ТУШАДИ

БОЛАЛАР СТРАХОВАНИЕСИ — ФАРЗАНДГА ҒАМХЎРЛИКДИР

Бундай шартномани ота-оналар, болаларни ўз тарбиясига олган кишилар, қариндош-уруғлар тузиши мумкин. Бунинг учун боланинг ёши 15 дан ошмаслиги лозим. Йигит ёки қиз балоғат ёшига етиши билан шартномада кўрсатилган пул миқдори тўланади.

КЕЛИН-КУЁВЛАР УЧУН СОВҒА

Никоҳ страхованиеси келин-куёвларга муносиб совға бўлади.

Фарзанд туғилган кундан бошлаб 15 ёшга етгунча тузилган страхование у турмуш қураётганда қўл келади.

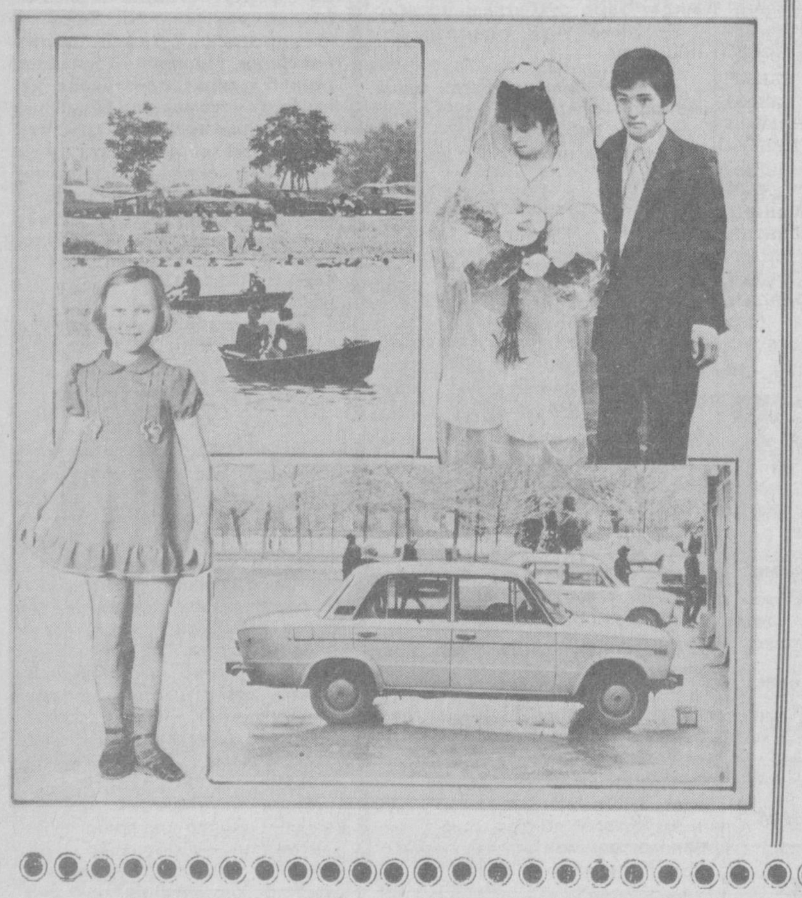

ҲАР ЭҲТИМОЛГА ҚАРШИ...

Бахтсиз ҳодисалардан кўриладиган зарарни қоплаш учун тузиладиган страхование шартномаси бўйича ҳар 100 сўм юзасидан 25 тийиндан 1 сўм 20 тийингача тўлаб туриладиган взнос оила бюджетига таъсир қилмайди, лекин меҳнат қобилияти йўқотилган ҳолларда маълум миқдордаги пулнинг олинишига кафолотдир.

АГАРДА СИЗ АВТОТРАНСПОРТ ВОСИТАЛАРИНИ СТРАХОВАНИЕ ҚИЛИБ ШАРТНОМА ТУЗСАНГИЗ авариялар, табиий офатлар, ўғирланиш натижасида шикастланган автомобиль ёки мотоциклнинг ремонти учун сарфланадиган харажатнинг, моддий зарарнинг ўрнини тўлдирган бўласиз.

Автомобиллар, шу жумладан саноат корхоналарида тайёрланган прицепли автомобиллар,

мотоцикллар, мотороллерлар, мотоколяскалар;

кичик габаритли тракторлар;

снегоходлар;

сув транспорти воситалари учун

страхование қилувчининг хоҳишига кўра транспорт воситалари қанча масофа юрганлиги ва хизмат муддати инобатга олинган ҳолда страхование пули (ҳақиқий баҳосидан ошмаган ҳолда) белгиланади.

Сиз меҳнат қилаётган ташкилотга хизмат кўрсатувчи страхование агентидан ёки давлат страхование инспекциясидан страхованиенинг барча турлари ҳақида батафсил маълумот олишингиз мумкин.

ТОШКЕНТ ШАҲАР ДАВЛАТ СТРАХОВАНИЕСИ БОШҚАРМАСИ.

(телефонлар: 33-54-73, 33-65-40).

«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕКЛАМА АГЕНТЛИГИ (телефон 45-37-27).

Ўзбекистон ССР Савдо министрлиги

РЕСПУБЛИКА ЎҚУВ-КУРС КОМБИНАТИ

1985-86 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ЎҚУВ-КУРС КОМБИНАТИ ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА МУТАХАССИСЛАР ТАЙЁРЛАЙДИ: **контролёр-кассир ва саноат моллари сотувчиси, барча ихтисосдаги озиқ-овқат моллари сотувчилари.**

Ўқишга 17-25 ёшдаги ўрта маълумотли кишилар қабул қилинадилар.

Ўқиш муддати—6 ой.

саноат моллари кичик сотувчиси ва озиқ-овқат моллари сотувчиси. Тўлиқсиз ўрта маълумотли 15—25 ёшдаги шахслар қабул қилинадилар.

Ўқиш муддати—8 ой.

Контролёр-кассир, сотувчилар ва кичик сотувчилар группаларида таълим олувчиларга ойига 54 дан 64 сўмгача стипендия тўланади.

МАШҒУЛОТЛАР ГРУППАЛАРНИНГ ТЎЛИШИГА КЎРА БОШЛАНАДИ.

Ўзбекистон ССР шаҳарларида истиқомат қилувчи кишилар ўқишга қабул қилинадилар ва уларга ётоқхонадан жой берилади.

Ўқиш муддати меҳнат стажига қўшиб ҳисобланади.

Машғулотлар ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Ишлаб чиқариш таълими (практика) **Тошкент шаҳрининг энг яхши савдо корхоналарида ўтказилади.**

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар керак: директор номига ариза, маълумоти тўғрисида ҳужжат (асли), турар жойидан справка, 286-формали медицина справкаси, таржимаи ҳол, 6 дона фотосурат (3x4 см.). характеристика.

Адрес: 700173, Тошкент шаҳри, Акмал Икромов райони, Чилонзор массиви, Бобур кўчаси, 2-уй (13, 70-автобусларнинг «Тез медицина ёрдами клиник шифохонаси» бекати, 4, 9-трамвайларнинг «Чўпон ота» бекати). Телефон 78-44-30.

ТОШКЕНТ ШАҲАР КИНОФИЛЬМЛАР ПРОКАТИ КОНТОРАСИ ва ТОШКЕНТ ШАҲАР ИЖРОИЯ КОМИТЕТИНИНГ КИНОЛАШТИРИШ БОШҚАРМАСИ

13 ЯНВАРДА

ШАҲАР КИНОТЕАТРЛАРИ ва МАДАНИЯТ САРОЙЛАРИ ЭКРАНЛАРИГА

«222-РЕЙС»

(икки серияли)

ЯНГИ БАДИИЙ ФИЛЬМИНИ ЧИҚАРДИ

Сценарий муаллифи ва режиссёр — С. МИКАЭЛЯН.

Ролларда: Л. ПОЛЯКОВА, Н. КОЧНЕВ, Н. АЛЕШИН ва бошқалар.

Бу ўткир сиёсий картина сюжети Америка аэропортида юз берган кўнгилсиз воқеага асосланган бўлиб, ана шу жиркани иғвогарлик оқибатида совет самолётининг учиши кечиктирилади.

«ЛЕНФИЛЬМ» КИНОСТУДИЯСИНИНГ МАҲСУЛОТИ.

ТВ

СЕШАНБА, 14. I

● МТ I

9.00 «Время».
9.45 «Горнчилар, қаердасиз!»
10.15 А. Н. Островский. «Сердаромад жой».
12.50 Янгиликлар.
* * *
15.00 Янгиликлар.
15.20 «Қадрдон ўтмиш». Телевизион ҳужжатли фильмлар:
16.10 «Александр Грин билан учрашувлар».
17.00 «Жанубий Африка: озодлик пульси». Телевизион очерк.
17.35 «Концерт залида — мактаб ўқувчилари».
18.15 «Агропром фани». Илмий-оммабоп фильм премьераси.
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 КПСС XXVII СЪЕЗДИ ОЛДИДАН. ОЗАРБАЙЖОН ССР ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ.
21.30 «Время».
22.05 «Чет эл фильмлари экрани». «Олис осмон» (Югославия).
23.10 «Дунё воқеалари».
23.25 Кечки концерт.
18.30 Янгиликлар.
18.50 «... 16 ёшгача ва ундан катталар».
19.35 «Кел, ўйлаб кўрайлик». Телевизион ҳужжатли фильм («Экран»).
20.00 Ритмик гимнастика.
20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». «Қизил гул». Мультфильм. 1-қисм.
20.50 Футбол бўйича В. А. Гранаткин хотираси учун халқаро ўсмирлар турнири.
21.30 «Время».
22.05 «Вальс билан учрашув». Фильм-концерт («Экран»).
22.55 Футбол бўйича В. А. Гранаткин хотираси учун халқаро ўсмирлар турнири.

● ЎзТВ I

7.30 Ритмик гимнастика.
7.50 «Тонгги тароналар».
8.00 «Пионер телетайпи».
8.10 «Ерга муҳаббат билан». Ҳужжатли фильм.
8.30 «Ахборот».
* * *
18.00 Янгиликлар.
18.15 Ўсмирлар учун. «Тенгдош» (рус.).
18.55 «Физкультура билан шуғулланинг!»
19.00 «Капитал маблағлардан самарали фойдаланайлик». Сўх сув омбори.
19.30 «Ахборот» (рус.).
19.45 КПСС XXVII съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XXI съезди олдидан. «Миллионлар ленинча университети».
20.15 «Ҳамма бир киши учун». Ҳужжатли фильм.
20.30 «Ахборот».
20.50 Т. Жалилов номли Давлат халқ чолғу оркестрининг концерти.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Театр ва томошабин».
23.25 «Бугун оламда нима гап?»

● ЎзТВ II

9.00 — 16.50 МТ II
18.15 Кўрсатувлар программаси.
18.20 Ўзбек мактабларида рус адабиёти. М. Ю. Лермонтов қадамжолари бўйлаб.
18.50 Совет давлати ва ҳуқуқи асослари. СССРда давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари.
19.20 «Соатлар билан ўтган умр». Ҳужжатли фильм.
19.30 «Ахборот» (рус.).
19.45 «Интенсивлаштириш — беш йиллик шиори». «Технолог» илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси.
20.15 «Оқ чашма». Телефильм.
20.30 «Ахборот».
20.50 Эстетика. Санъат турлари. Музика (рус.).
21.30 МТ II

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри.

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

(«ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») —орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и городского Совета народных депутатов.

Редакция адреси: 700047, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32.

Б—2022. Р. 13520. Индекс 64690. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10

ТЕЛЕФОНЛАР: бўлимлар: партия турмуши ва совет қурилиши — 32-55-37; саноат ва қурилиш — 32-57-84; шаҳар хўжалиги ва транспорт — 32-55-39; фан ва маданият — 32-53-10; ахборот ва спорт — 33-28-95; хатлар — 33-29-70; эълонлар бўлими — 33-81-42.